

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

IN ACEST NUMĂR:

96 de ani de la nașterea lui Lenin:

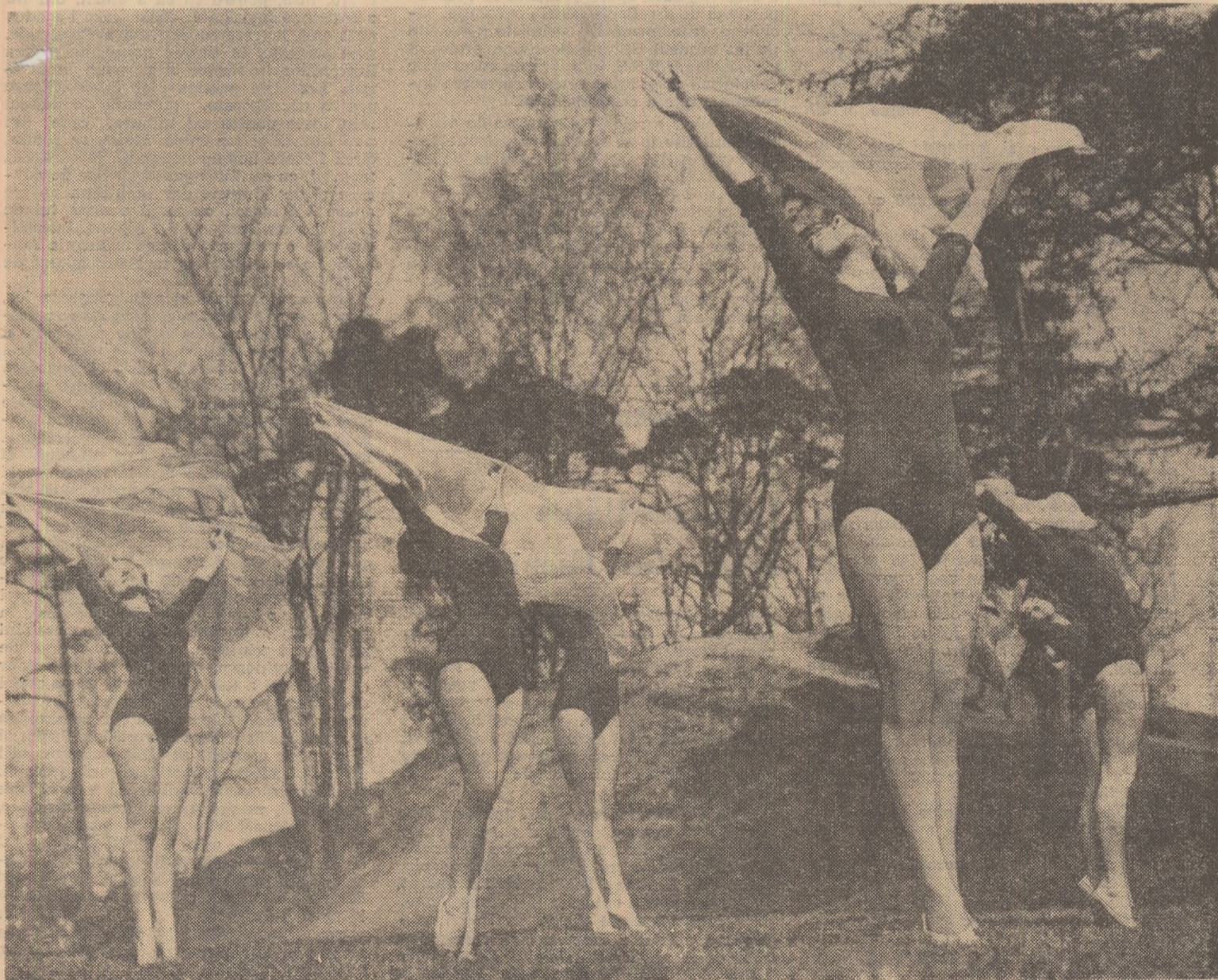
Modestie...

„Voioșia
care exprimă forță“

De vorbă cu delegații

Mestecenii Moscovei zîmbesc primăverii

Armonie

**Universul
fără
fard**

**Pe
urmele
lui
Robin Hood**

ANUL XXII

16

(1101)

22 aprilie 1966

12 pagini, 1 leu

D. Brihanov: Ilustrație la povestirea lui Iatirghin „Copilul din tabără”.
(Linogravură)

MEMORIALISTICĂ

Misteriosul necunoscut

Gaidar se pregătise de câteva ori să-l tacă o vizită lui Nikolai Ostrovski, față de care nutrea calde sentimente frățești. Atunci cind un critic literar s-a năpustit asupra romanului „Așa s-a călit oțelul”, Arkadi l-a provocat la duel prin intermediul unor prieteni. La refuzul celui alt, Gaidar a exclamat: „Să se ferească din calea mea!” Cunoșcînd înverșunarea pe care o punea scriitorul în simpatii și antipatiiile lui, criticul i-a îndeplinit întru totul dorința.

Dar în chip cu totul straniu, Gaidar, care îl iubea foarte mult pe Ostrovski, dorea și în același timp se temea de o întâlnire cu el. Refuzul lui mi se părea de neînțeles. Pretextul mereu fie niște treburi urgente, fie călătoriile sale...

Cu toate că nu se văzuseră niciodată, ci auziseră doar unul de altul, se iubeau reciproc. Biografia lor era uimitor de asemănătoare: amîndoi, tineri comsomoliști, făcuseră parte din detașamentele de luptă împotriva banditismului; amîndoi intraseră voluntari în rîndurile Armatei Roșii; amîndoi luptaseră prin aceleași locuri — în Ucraina — iar sîngele lor vărsat pentru Puterea Sovietică a impregnat pămîntul Ucrainei. Și unul și celălalt au suferit niște contuzii puternice care i-au scos din rîndurile luptătorilor, dar nici unul din ei nu s-a lăsat înfrînt. Fuseseră gata, în continuare, să-și slujească patria cu sabia, dar nu li se mai îngăduise acest lucru... Și atunci au schimbat armele: cu aceeași sete de luptă pentru libertate și dreptate au luat în mîini condeiul. O singură deosebire exista între ei: unul ajunsese comandant de regiment, iar celălalt fusese demobilizat cu un grad mai mic. Rana unuia dintre ei se dovedise de nevindecabil. Dar el nu se descurajase. Uneori găsea chiar puterea să ridă de suferința lui.

— Fără îndoială, băieți, vă vine greu să vă uitați la mine: zac ca o mumie... Dar eu nu mă văd și îmi inchipui că am rămas un băiețuș ucrainian, sprinten, la fel de vesel și cu privirile gînditoare... Și că fiecare se simte bine în preajma mea.

Acestea erau cuvintele lui pe care i le-am transmis lui Gaidar, împreună cu invitația de a-i face o vizită împreună.

De cite ori ne întâlneam, Gaidar se interesa de starea lui Nikolai, de vizitele pe care le primea, de tratamentul ce i se aplica. Se informa la cunoștinții lui, medici, dacă nu se poate găsi leacul acestei boli, care era și greu de pronunțat. Discutam nu o dată despre uimitoarele resurse de care dă dovadă un om care dorește cu pasiune să-și ajute tovarășii lui de luptă.

Ochii albaștri ai lui Gaidar se întunecau. Fața lui rotundă, plină, se însuflețea. Dar vizita la Ostrovski o amîna mereu.

Cu speranța că odată și odată tot am să-l determin să-l vizitez, la întrebările pline de curiozitate ale lui Ostrovski în legătură cu Gaidar, pretextam adesea călătoriile lui: era într-adevăr mereu în alt colț de țară.

Și iată că într-o zi, intrînd în casa de pe strada Gorki, Raia m-a oprit la ușa camerei lui Nikolai.

— Kolea stă din nou de vorbă cu un vizitator necunoscut.

Am așteptat în sufragerie, discutînd despre nu știu ce chestiuni editoriale, cînd deodată ușa camerei lui Ostrovski s-a deschis și pe lingă noi a trecut un bărbat ce nu înțeam să i se vadă chipul.

Nu m-am mirat. Ostrovski era vizitat adesea de numeroși oameni dornici să i se spovedească, vîzînd în el conștiința epocii noastre.

Odată i-am și spus, glumînd:

— Se vine la tine, Kolea, ca la preot, pentru spovedanie.

— Ei și... Numai că nu semăn deloc cu un preot și de aceea sînt, într-adevăr, în stare să păstrez un secret.

— Ce siluetă stranie, am spus eu uitîndu-mă la vizitatorul ce tocmai ieșea din sufragerie, ținîndu-și ascunsă identitatea.

— Alții par și mai stranii, îmi răspunse Raia. Nu de mult a fost unul mare de tot. Un uriaș. Solid, cu fața rotundă. Avea un zîmbet de copil. Și niște ochi albaștri, plini de naivitate. Întîlnirea lui cu Nikolai s-a desfășurat tot fără martori. Nu știu ce-au discutat, dar de cum a ieșit de la Kolea a început să plîngă, mai-mai să se inee în propriile lui lacrimi. Am fost nevoită să-i dau un pahar cu apă ca să se liniștească. Era îmbrăcat pe jumătate militar. N-a fost în stare să suporte înfrîngerea lui Kolea. Bine că n-a plîns de față cu el. Mai tirziu l-am întrebat:

— Cine a fost la tine, Kolea?

— Un fost soldat, ca și mine. A suferit și el mult.

— A vrut să rămînă necunoscut? am întrebat eu.

— Da, printre noii prieteni ai lui Kolea sînt și unii care doresc să-și păstreze anonimul...

N-am mai spus nimic, dar fața rotundă a necunoscutului mi se păru că seamănă foarte bine cu fața lui Arkadi Gaidar. Și nici acum nu sînt sigur dacă a fost într-adevăr el sau altcineva...

N. Bogdanov

OPINII

Scriitorul și epoca lui

Revista „Voprosi literaturi” a organizat o anchetă în rîndurile scriitorilor sovietici și din țările europene de democrație populară, cu tema „Scriitorul și epoca lui”. În cadrul acestei anchete, scriitorii au răspuns la următoarele întrebări: 1) Ce tendințe din dezvoltarea literaturii în țara dumneavoastră vi se par mai caracteristice și mai roditoare? 2) Ce teme și ce eroi din realitatea socialistă au stat la baza operelor dumneavoastră? Ce mijloace de expresie sînt mai apropiate de experiența dumneavoastră creatoare? 3) Ce planuri de creație aveți?

Alături de Dumitru Micu și Nicolae Țic, la ancheta revistei sovietice răspunde și scriitorul Tiberiu Utan. Acesta din urmă subliniază că „poezia românească din secolul XX a avut un șir de reprezentanți de seamă, care au concretizat, în creația lor, cele mai diferite curente”. Poetul român citează, în acest sens, numele lui Tudor Arghezi, Lucian Blaga, George Bacovia, Octavian Goga, Alexandru Philippide, Ion Minulescu, care influențează, în chip rodnic, poezia românească contemporană.

Răspunzînd la primele două întrebări, Tiberiu Utan și-a exprimat opinia după care „poezia adevărată trebuie să fie întotdeauna personală, adică originală și innoitoare, pentru ca ea să poată extrage frumosul din viață; viața poeziei nu poate fi înțeleasă în afara poeziei vieții”.

În continuare, poetul român s-a referit la exemplul poeziei lui Arghezi, la concepțiile despre poezie ale lui Lucian Blaga și Mihail Sadoveanu, oprindu-se, în mod special, asupra forței exemplare a creației lui George Bacovia.

Scriitorul polonez Iaroslav Iwaszkiewicz, după ce a amintit diversitatea tendințelor din literatura poloneză contemporană, și-a exprimat preferințele personale pentru mijloacele de expresie cu amploare maximă, pentru simplitatea frazei și pentru simplitatea expresiei.

Mihaly Vaczi (Ungaria) a remarcat faptul că tendințele literare contemporane trebuie să țină seama de caracterul popular al societății maghiare, de cerințele acestei societăți. Această orientare o urmărește și în propria lui operă, care are ca erou principal un erou profund popular, căruia îi este dat să cunoască, pe drumul vieții sale, tot felul de încercări.

Scriitorul sovietic Gheorghii Markov a subliniat caracterul multinațional al literaturii sovietice și unitatea de preocupări a acesteia, care apare evidentă în preocupările ei de a reflecta istoria revoluției socialiste, transformările socialiste petrecute pe tot întinsul Uniunii Sovietice, eroismul popoarelor U.R.S.S. în apărarea cuceririlor revoluționare și lupta pentru cucerirea bazei materiale a comunismului.

L. Krakar a relevat atmosfera de discuții însuflețite între reprezentanții diferitelor curente literare din Iugoslavia de astăzi, discuții care, după părerea scriitorului citat, „sînt folositoare literaturii noastre”. Este evident, a spus el în continuare, că literatura iugoslavă nu vrea să se închidă în propria sa găoace. Ea este vie, interesantă, arc ce spune și caută în permanență cele mai bune forme și limbajul corespunzător, cu ajutorul căruia te poți adresa omului din secolul XX.

ISTORIE LITERARĂ

Universalitatea liricii lui Esenin

Poezia lui Esenin se bucură de o largă circulație nu numai în patria lui, ci și în restul lumii. Poetul care a conturat cu o vigoare neîntîlnită încă spațiul rus, cu principalele sale componente — peisaj și structură psihică — continuă să fie socotit, pînă în zilele noastre, ca unul dintre cei mai reprezentativi ambasadori culturali ai țării sale. Iată de ce, pe diferite puncte ale globului, poezia lui cunoaște mereu noi traduceri.

Aria de răspîndire a liricii lui Esenin se întinde din apusul Europei și pînă în India, trecînd printr-un șir de țări ca România, Polonia, Iugoslavia, Cehoslovacia, Finlanda și altele. Încă în 1926 a apărut la Paris o primă culegere din versurile lui, intitulată „Drumul meu”. În limba germană a apărut a doua ediție a versurilor sale, cu titlul „Zborul stelei și floarea mărunțului”. Versurile lui Esenin sînt înscrise la loc de cinste în antologiile de poezie apărute în Islanda, Spania, Israel, Franța și altele. Ele au fost traduse în douăzeci și cinci de limbi străine și în douăzeci și șapte de limbi ale popoarelor din U.R.S.S.

cartea

VITRINA

Patru nuvele de Gogol

Spre deosebire de „Serile în cătunul de lingă Dikanka”, „Mirgorod” (*), volumul ce înmănunchează patru dintre nuvele lui Gogol, după propria alegere a scriitorului, nu este deloc unitar, nici sub aspect stilistic și nici sub raport tematic. Conceput ca niște „povestiri ce servesc drept urmare la „Serile în cătunul de lingă Dikanka”, volumul cuprinde binecunoscuta nuvelă, întru totul caracteristică prozei gogolice, „Cum s-a certat Ivan Ivanovici cu Ivan Nikiforovici”. Mai exact prozei umoristice a scriitorului, cu elementele ei grotesce, ce apar, deopotrivă, din portretele fizice ale eroilor, din întâmplările uneori fantastice-grotesce sau din modalitățile de viață ale personajelor sale. Cu deosebire aici, cearta celor doi moșieri novgorodeni este privită cu seninătate, cu un fel de bonomie nepăsătoare, ce nu se întilnește în „Suflete moarte”, de pildă.

O altă nuvelă din volum, „Vii” (Vii este numele unui uriaș din mitologia ucraineană) este o povestire cu totul fantastică, de inspirație autentic populară. „Filozoful” Homa Brut („filozof” este cinul cel mai înalt la școala „bursacilor” din Kiev) trece printr-un șir de întâmplări fantastice, relatate adesea cu un umor gras, pînă cînd este chemat la căpătîiul unei fiice de moșier, gata să-și dea duhul. Ajunge prea tirziu, însă, pentru că ea a murit, dar nu a fost încă îngropată. Tatăl, care l-a adus pe Homa la cererea expresă a fiicei sale, nu-l scutește, în timpul nopții, de a-l lăsa liturghilor la sicriul aflat acum în biserică. Lecturile acestea sînt înfricoșătoare pentru că răposata, posedată de dureri rele, învie pentru a-l tulbura, cade din nou răpusă și iar învie. Homa se reface, după fiecare noapte petrecută la căpătîiul moartei, cu cantități pantagruelice de mîncare și de băutură, dar în ultima noapte apare Vii însuși, cu toată armata lui de dihanii monstruoase, și îl răpune. Povestirea este o mărturie despre resursele fantastice ale scriitorului, care sînt adesea de natură folclorică.

Interesante, poate și prin gruparea lor, ni se par cele două nuvele cu care se deschide volumul: „Moșierii de altădată” și „Taras Bulba”. Ultima, publicată de obicei separat, pare o apariție cu totul singulară în creația scriitorului. O povestire semi-istorică, menită să proslăvească virtuțile cazacilor, apărători de o vitejie fără seamăn ai gliei rusești și ai credinței străbune. Dar alături de „Moșierii de altădată” și împreună cu această nuvelă, sensurile ei ne apar mult mai largi și, poate, mult mai grave. Pentru că „Moșierii de altădată” cu eroii ei plini de calități nobile se vrea o povestire cu eroi pozitivi, de autentică forță exemplară. Ca și „Taras Bulba” ea este plasată într-un timp de legendă și proiectează asupra întâmplărilor și ale celor doi eroi ai lor o lumină nouă. Ele se inscriu în încercarea autorului de a reda operii lui un anumit echilibru, printr-o seamă de creații luminoase, optimiste. Se știe doar că scriitorul a trudit îndelung la un astfel de roman, pe care l-ar fi vrut o încununare a întregii sale creații, dar pe care l-a ars, nesatisfăcut de valoarea lui. Poate că în nuvelele amintite se află un răspuns, atît de mult căutat, la motivele insuccesului. Cu toate intențiile vizibile de a crea niște eroi ideali, existența celor două personaje, „mata, Afanasi Ivanovici” și „mata, Fulheria Ivanovna”, este umbră de o tentă ironică ce depășește vîdit intențiile lui Gogol. Și să nu uităm că Taras Bulba este și el ucis din pricină că nu poate renunța la luleaua lui...

Poate că tragedia lui Gogol este tragedia propriului său geniu, ce nu poate ieși din granițele satirei.

P. G.

*) N. V. Gogol, „Mirgorod”, Editura pentru Literatură Universală, 1966.

Modestie...

Amințirile lui V. Bonci-Bruevici ocupă un loc deosebit în memorialistica referitoare la Lenin. Autorul lor a îndeplinit mulți ani misiuni incredințate de Lenin în perioada ilegalității, iar între 1917—1920 a fost conducătorul serviciului administrativ al Consiliului comisarilor poporului.

Fragmentul de mai jos se referă la evenimente din luna septembrie 1918 cînd Lenin, refăcut după o rană gravă, și-a reluat lucrul.

...A doua zi, în cabinetul de lucru al lui Lenin s-a petrecut o întâmplare care-l caracterizează perfect. Sosit în preajma orei zece, s-a instalat să răsfoiască presa. N-a trecut însă nici jumătate de oră, și telefonul a început să sune insistent. Temîndu-mă să nu i se fi făcut rău, m-am năpustit în cabinet. Vladimir Ilici, foarte palid, mă privi zguduît și-mi spuse pe un ton de reproș:

— Ce-o mai fi și asta? Ia citește ce scrie în ziare... E chiar rușinos. Se afirmă că-și fi așa și pe dincolo, se exagerează totul, se susține că sînt un geniu, sînt calificat drept un om deosebit și, iată, ceva ca... (ine chiar de misticism... Se dorește, se vrea, se cere să mă simt bine... N-o să mai treacă mult și-or să înceapă să facă rugăciuni pentru sănătatea mea... Pentru ce toate astea?

De îndată ce a terminat de vorbit și temîndu-mă că prea mult zburcium i-ar putea dăuna, am încercat să-i explic că dragostea pe care i-o poartă poporul este nemărginită, că serviciul administrativ și eu personal sîntem copleșiți cu întrebări telefonice, înecați în scrisori și telegrame, asaltați de delegațiile uzinelor și sindicatelor îngrijorate de starea sănătății lui și că dorința unanimă a muncitorilor și țăranilor, a ostașilor roșii și marinărilor, care hotărîseră să trimită de pe nave detașamente militare pentru a-l ocroti, se reflecta ca pe o placă fotografică în articolele publicate în presă, în scrisori, în hotărîrile muncitorilor din întreprinderi.

— Toate astea sînt, într-adevăr, mișcătoare. Habar n-aveam c-am produs atîta neliniște în jur... Și totuși, trebuie imediat încetat, fără a supăra însă pe cineva. Iată ce trebuie să facem... cheamă-i pe Olminski și Lepeșinski și vino cu ei la mine. O să vă rog, pe toți trei, să vizitați fără întîrziere redacțiile ziarelor mari și mici, apoi pe cele ale revistelor și să transmiteți următoarele: începînd de mîine să termine cu povestea asta și să umple coloanele cu articole mai folositoare și interesante... Te rog rezolvă problema, dar cit mai repede.

După care, Vladimir Ilici se cufundă din nou în lectura presei.

M-am așternut pe treabă. Am chemat o mașină, căci știam că va trebui să pornim imediat. După zece minute Olminski și Lepeșinski erau la mine, la serviciul administrativ. M-am dus la Vladimir Ilici și i-am informat că tovarășii așteptau.

— Să poftescă aici, spuse grăbit Lenin.

La intrarea lor se ridică, după care salută bucuros pe cei doi vechi prieteni.

— O să vă povestească el, totul. Por-niți, vă rog, cit mai repede și faceți să înceteze acest scandal. M-au cocoșat pe un soclu de statuie...

Olminski, bine crescut și politicos ca todeauna interveni și-i spuse lui Vladimir Ilici că, din punctul lui de vedere, era chiar bucuros de situație.

— Cum asta?

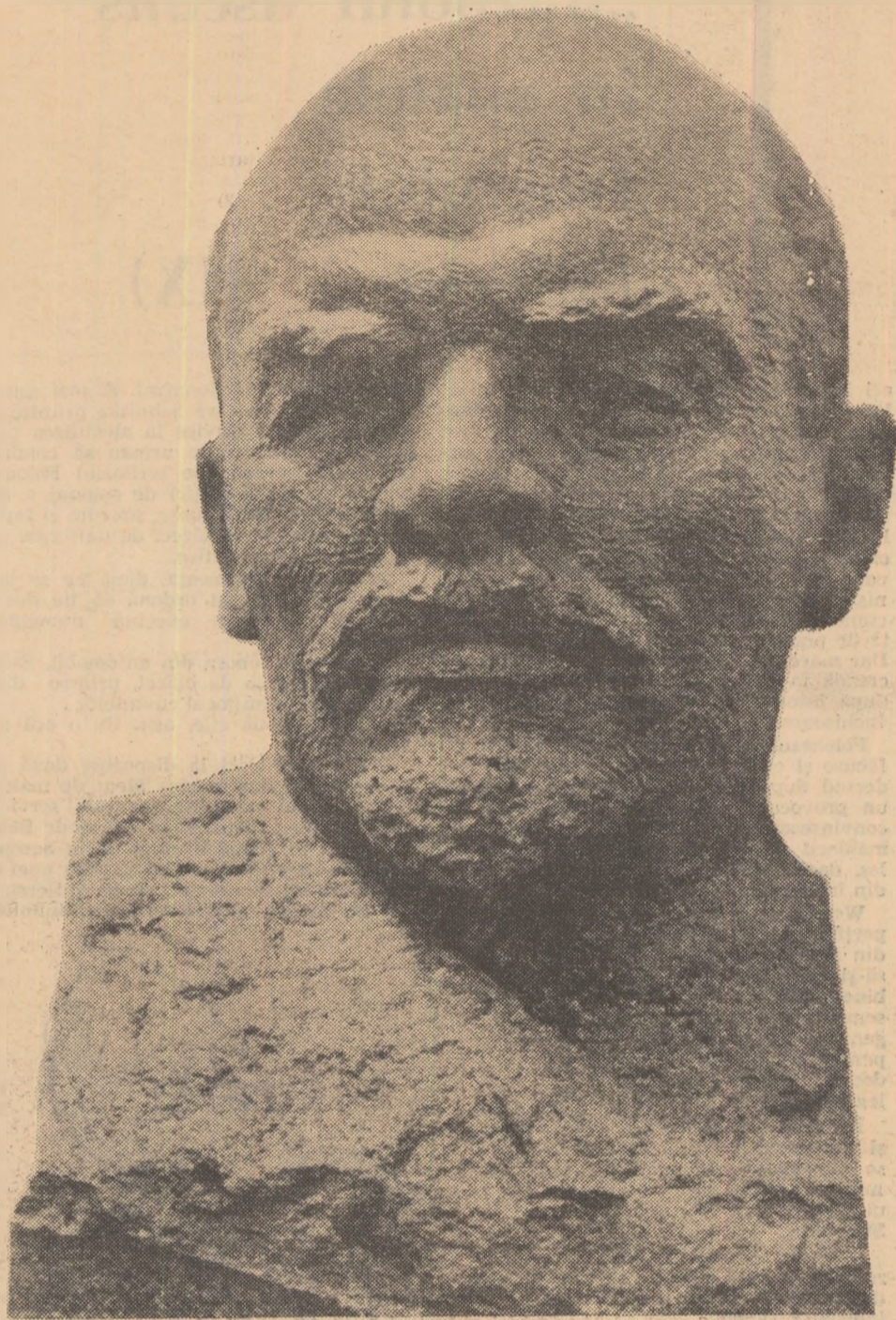
— Pentru că, datorită celor petrecute, pot să vă văd sănătos, optimist și indignat. Din punct de vedere obiectiv însă toate astea, într-adevăr, nu valorează nimic.

Am colindat toate redacțiile începînd cu „Pravda” și „Izvestia” și am adus la cunoștință părerea nefavorabilă, indignarea lui Vladimir Ilici în legătură cu cele petrecute. După care le-am cerut să pună lucrurile la punct, dar cu tact: trebuiau să răspundă la toate scrisorile, să comunice că Lenin se simte bine, că își vede de treburi la Consiliul comisarilor poporului și, mai cu seamă, să însereze în ziare scurte informații în legătură cu cele de mai sus.

Treaba asta ne-a luat cîteva ore, după care ne-am înapoiat la Consiliu. Vladimir Ilici era la el, în cabinet. Ne-a primit imediat și a ascultat cu multă atenție cele relatate în legătură cu măsurile luate...

Începînd chiar de a doua zi tonul ziarelor s-a schimbat și Vladimir Ilici n-a mai revenit asupra acestei probleme.

V. Bonci-Bruevici

„Voioșia care exprimă forță“

Lui Lenin îi plăcea să ridă. Pe fața lui zîmbetul apărea mai adesea decît pe a oricărui colaborator al său. Ransome, un englez cu spirit de observație, remarcase această înclinație pentru risul senin, plin de voioșie, al celui mai mare om al timpului nostru și îl înțelesese așa cum se cuvine: „Este voioșia care exprimă forță, iar această forță stă nu numai în imensa-i capacitate, ci și în concepțiile lui comuniste. El are o cheie alit de desăvîrșită pentru dezlăgarea problemelor sociale și a tot felul de dificultăți, comunismul i-a inspirat atîta convingere în fermitatea prevederii, încît, se-nțelege, nici un alt om politic nu poate avea o încredere atît de neclintită în sine, în planurile și proiectele sale“.

Cînd surprindea contradicții hazlii în afirmațiile cuiva, Lenin rîdea cu bonomie, iar după el hohotea întreaga adunare de revoluționari și oameni noi ai vremurilor noastre. Dar îndată după această veselie zgomotoasă, se încetățenea din nou aceeași seriozitate viguroasă și, ca un fluviu tumultuos, continuau să se reverse referate, schimburi de opinii, hotărîri.

Merita să observi cum știa să asculte Lenin. Nu cunosc față mai expresivă decît a lui Vladimir Ilici. Ba privea dus pe gînduri la vreun raportor, sorbindu-i literalmente fiecare cuvînt, ba îl supunea pe același raportor unui interogatoriu suplimentar rapid și bine pîntit. Atunci pe fața lui punea stăpînire o forță neobișnuită, părea că o expresie leonină se așternea pe figura lui.

Cu toate că la Consiliul comisarilor poporului erau destule minți luminate, Lenin cerceta, de obicei, mai repede decît toți problemele care se ridicau și găsea primul soluția potrivită. Dar în toate acestea nu se vădea nici cea mai mică tendință de a-și pune în evidență, ca să spunem așa, superioritatea. Dacă altcineva găsea o soluție nimerită, Lenin îi sezisa rapid oportunitatea și hotăra: „Hai, dictează-o, ai exprimat bine esența lucrurilor“.

Lui Lenin i se întîmpla foarte rar să se supere, mai ales la Consiliul comisarilor poporului. Dar cînd se întîmpla, totuși, își ieșea rău din fire. În asemenea situații nu-și prea alegea cuvintele. Îi ieșeau din gură tot felul de expresii ca: „demonitari care și-au ieșit din minți“, „niște gură-cască“, „nerozie“ și alte caracterizări prea puțin plăcute care se strecurau uneori și în hîrtiile oficiale, telegrame, telefonograme etc.

Dar niciodată nu s-a întîmplat ca cineva să se supere pentru „muștruliala“ primită de la Lenin. Un comunist și în general un om sovietic care să se „supere“ pe Lenin ar fi fost pur și simplu o făptură de neconceput.

A. Lunaccarski

De vorbă
cu delegații

Vladimir Ilici a fost întotdeauna binevoitor și atent cu oamenii, indiferent de situația lor, de locul ocupat de ei în scara ierarhică socială sau profesională. Pe muncitori, pe delegații țăranilor care veneau la el — cu aceștia din urmă îi făcea o deosebită plăcere să stea de vorbă — îi întîmpina prietenos iar dacă se întîmpla să-i facă să-l aștepte, oricît de puțin, își cerea scuze. De obicei, respecta cu strictețe orele de primire a delegațiilor, cerîndu-i secretarului să țină o evidență precisă a lor, să elibereze din timp permisele de intrare la Kremlin și la anumite intervale controla personal cum era îndeplinită această indicație a lui. În general, nu putea să lucreze fără a verifica modul cum erau duse la îndeplinire însărcinările date.

De cîte ori aveam prilejul urmăream cu interes expresia de pe fețele țăranilor care îl vizitau, înainte de a fi primiți de Vladimir Ilici și după aceea.

În anticameră aștepta un grup de țăranii. Stăteau sfioși, cu căciulle în mînă, mutîndu-se de pe un picior pe altul. Pe fețele lor se citea bucuria la gîndul apropiatei întîlniri cu conducătorul guvernului sovietic, dar și o oarecare neliniște: cum are să-i primească, ce are să le spună? Înainte de a trece pragul cabinetului s-au așezat în rînd, cu cel mai bătrîn în frunte; cîțiva și-au făcut semnul crucii... Un tovarăș care a intrat după cîteva clipe la Lenin în cabinet a văzut următorul tablou: Vladimir Ilici stătea în fotoliul lui de la birou, împins puțin în spre spate, iar în fața lui, în semicerc, se așezau țăranii. Lenin rîdea zgomotos și împreună cu el rîdeau și țăranii. De astă dată aveau o înfățișare cu totul deosebită de aceea cînd așteptau în anticameră, de parcă discuția prietenească, de la suflet la suflet, le-ar fi șters toate grijile și neliniștea cu care veniseră la Vladimir Ilici.

Mi se pare semnificativă și o altă întâmplare. Într-o discuție cu un țăran, acesta i-a stîrnit într-atîta interesul, încît Vladimir Ilici i-a propus să scrie un articol la ziar. Țăranul n-a acceptat motivîndu-și refuzul prin aceea că în drum spre Kremlin își pierduse ochelarii și i-ar veni foarte greu să-și procure alții. Lenin a luat îndată un toc și a scris tovarășului Semașko următorul bilețel:

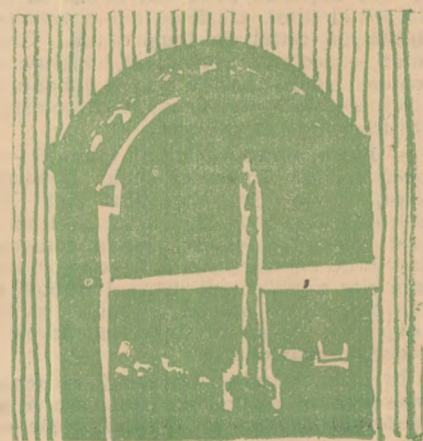
„Nikolai Aleksandrovici! Se află la mine tov. Ivan Afanasievici Cekunov, o figură interesantă de țăran muncitor care popularizează în felul lui bazele comunismului. Și-a pierdut ochelarii... N-ai putea să-l ajuți în procurarea unor ochelari buni? Te-aș ruga mult să-l ajuți și în caz că izbutești, dacă se poate să mă înștiințezi“.

Cu puțin timp înainte de a se îmbolnăvi grav, Vladimir Ilici a vizitat localitatea Kostino. Într-o zi a vrut să vadă grajdul de vite al sovhozului. Lucrătorii de aici, nerecunoscîndu-l, nu i-au îngăduit să intre: intrarea persoanelor străine era interzisă. Lenin nu a spus nici un cuvînt, s-a întors și a plecat.

Modestia lui Vladimir Ilici mergea pînă acolo încît la frizeria din incinta Kremlinului se pregătea de fiecare dată să-și aștepte răbdător rîndul, dar cei de față protestau vehement: ei nu puteau fi de acord ca Lenin să-și petreacă atît de ne-productiv timpul.

În primii ani ai Puterii Sovietice cînd a existat, se știe, o criză de produse alimentare, lui Vladimir Ilici i se trimiteau adesea, spre folosință personală, carne, făină și alte alimente. Dar Lenin le expedia cu regularitate cînd la o grădiniță de copii, cînd la un spital, iar dacă se primeau cantități mici le împărțea cu tovarășii de muncă și nu-i uita pe cei care avuseseră grijă de sănătatea lui și a Na-dejdei Konstantinovna.

Maria Ilincina Ulianova

SCUT

ȘI

SPADĂ

„Războiul ascuns“
în spatele
frontului
hitlerist (IX)

1940... Letonia s-a alipit la U.R.S.S. Părăsind Letonia împreună cu majoritatea germanilor, Alexandr Belov, alias Johann Weiss, s-a stabilit la Lodz, în Polonia ocupată de hitleriști. Datorită unei recomandări, este angajat șofer la garajul Biroului central de reparare din oraș, unde își începe activitatea de agent al serviciului de informații sovietic. În cele din urmă, cu ajutorul Angelicăi Bücher, traducătoare la biroul colonelului Joachim von Salz, căreia tânărul nu-i este indiferent, Weiss este angajat șofer la Abwehr.

Maiorul Axel Steinglitz, noul șef al lui Johann, și-a început activitatea de agent al serviciului de spionaj încă înainte de primul război mondial. Cu timpul devine un spion motoriu. Printr-un gest îndrăzneț, Johann izbuteste până la urmă să atragă asupra lui atenția lui Steinglitz, care părea să-l ignoreze complet.

— Numele ?

— Soldat Johann Weiss, domnule maior! Asta fu tot.

Abia în cursul nopții, când Weiss îl duse pe maior la reședința din afara orașului a unui Oberführer SS, Steinglitz se informă la fel de absent :

— Cine îți-e șef ?

— Domnul maior Axel Steinglitz !

— Bine, fie !

Urmare apoi alte câteva zile de tăcere.

Intr-o zi, însă, Weiss auzi niște sunete ciudate, răgușite în mașină. Se întoarse speriat spre maior. Acesta îl privea cu niște ochi imobili, sticloși, ca de mort și-i spuse, încercând totuși să schițeze un zimbet :

— Ascultă, dacă vei lucra întotdeauna așa, voi fi mulțumit de tine.

Oberführerul SS, căruia Steinglitz îi dusese tabloul fusesse foarte încântat. Și drept mulțumire pentru un dar atât de prețios îl împărtășise maiorului niște informații strict secrete, făgăduindu-i totodată sprijin în activitatea lui care avea, după părerea Oberführerului, o deosebit de mare însemnătate pentru viitorul Germaniei în Răsărit.

Pe vremea când Weiss era încă Sasa Belov, datorită talentului pe care-l avea la desen primise două sarcini obștești : prezentarea grafică a gazetei de perete și pavozarea clădirii de sărbători. Încă din copilărie Sasa manifestase înclinații deosebite pentru pictură. Faptul că acum nu avea posibilitatea să deseneze, să picteze îi dădea o stare proastă, chiar o indispoziție fizică.

Între timp informațiile primite de Centru de la Johann Weiss, precum și din altă parte arătau clar că deasupra Uniunii Sovietice plana o mare primejdie.

In căutarea spionului

— Cîștigai bine pe vremea când făceai comerț cu tablouri ? — îl întrebă într-o zi, pe neașteptate, cum proceda de obicei Steinglitz.

Weiss își dădu imediat seama că era vorba de o provocare. Printr-o construcție perfidă a întrebării, hitleriștii urmăreau să dea impresia celui chestionat că știau despre el totul, afară de unele amănunte, lipsite de altfel de importanță. Cîștiga mult — acesta era singurul lucru pe care maiorul nu-l cunoștea despre Johann, altfel fusese informat de mult că șoferul lui făcuse comerț cu tablouri.

— N-am vîndut niciodată tablouri — replică Johann. Inginerul Rudolf Schwartzkopf, fratele Sturmbanführerului Willy Schwartzkopf era colecționar și i-am lucrat câteva plafoniere pentru camera în care erau expuse pinzele. De cite ori instalam cite o plafonieră domnul Rudolf, care era extrem de amabil cu mine, își făcea timp liber ca să-mi vorbească despre tablourile domniei sale.

În ultimele zile, împreună cu maiorul mai urca în mașină un civil care se purta foarte degajat cu Steinglitz. De două

ori fuseseră la închisoarea din oraș. Apoi luară cu ei un polonez, tot în civil, dar care se vedea după ținută că era militar de carieră și plecară spre Modlin. Pe drum opriră în toate orașele în care existau închisori sau fortărețe vechi, transformate în temnițe. Din discuțiile laconice ale celor trei inși Johann află că ei căutau un ofițer din serviciul de spionaj polonez, care sustrăsese înainte de 1939 de la Ministerul de război german citeva documente secrete, printre care și o schiță de plan cu privire la atacarea Poloniei. Dar marele stat major polonez refuzase să creadă în dovezile prezentate de spion și după întoarcerea în patrie îl aruncase în închisoare.

Polonezul care mergea împreună cu ei făcuse și el spionaj în Germania dar, judecînd după cele ce se întimplau, fusese un provocator în slujba fasciștilor. El îl convinsese pe Steinglitz să-l lichideze numai deocamdată pe ofițerul întemnițat, bineînțeles, dacă aveau să-l găsească în vreuna din închisori.

Weiss așteptă mai bine de 24 de ore la porțile închisorii din Modlin. Căută să-și întipărească bine în minte semnalmentele agentului polonez, pentru a le putea descrie într-o telegramă cifrată.

În zori, maiorul și polonezul civil se apropiară de mașină. Weiss se uită întrebător la Steinglitz.

— Lodz — porunci maiorul. Cei doi călători erau indispuși și oboșiți. Tot drumul tăcuseră. Abia cînd se apropiară de Lodz, polonezul spuse sacadat :

— Dacă după cele întimplate a supraviețuit, am putea fi de acord cu rugămîntea lui.

— Da — încuviință Steinglitz.

— Un glonte ar fi pentru el o onoare.

După ce stopă în fața hotelului din Lodz, Johann deschise maiorului portiera, luă poziția de drept și rosti :

— Ordonaiți, domnule maior !

Cum Steinglitz nu-i răspunse, Weiss se grăbi să-i deschidă ușa hotelului, apoi luă cheia de la portar și urcă scara în urma lui. În cameră încrămeni lingă cuier, într-o așteptare mută.

Maiorul se lăsă obosit într-un fotoliu și își scoase cizmele ; Weiss îi dădu papucii, îi luă cizmele și porni spre mașină, unde le lustrui ca oglinda. Cînd se întoarse în cameră, cei doi dormeau duși : Steinglitz — pe divan, iar civilul — în patul maiorului.

Weiss luă ghetete și hainele polonezului, ieși cu ele în balcon și căută periile de haine și de ghete, atît timp cit îi trebuia ca să cunoască amănunțit conținutul buzunarelor de la palton, pantaloni și haină. Apoi așeză hainele pe scaun la fel cum le găsise, cobori, duse mașina la garaj, o spălă și plecă să cumpere ulei.

Încercăturile Angelicăi

Johann se trezi, așa cum își propusese, la 3 noaptea și pînă la 4 și 27 de minute termină de alcătuit o telegramă cifrată, pe care o scrisese printre rînduri pe o ilustrată obișnuită prin același procedeu pe care-l folosise de fiecare dată cînd transmisese informații la Centru :

„Colonelul Kurt Schnitke, Kurt Schnitke“. Johann scrisese de două ori aceste cuvinte ca să fie sigur că numele unuia din conducătorii școlii de spionaj din Königsberg a Abwehrului, specializată în acțiuni diversioniste împotriva Uniunii Sovietice,

avea să fie corect descifrat. El mai comunică, de asemenea, că Schnitke primise un ordin secret cu privire la alcătuirea unei liste cu militari care urmau să conducă școli diversioniste pe teritoriul Poloniei, adresa cifrată a secției de spionaj a Abwehrului din Königsberg, precum și faptul că secția ceruse douăzeci de uniforme militare de vară sovietice.

A doua zi dimineața, după ce se urcă în mașină, maiorul ordonă să fie dus la aeroport. Johann execută numaidecît ordinul.

În timp ce cobora din automobil, Steinglitz mormăia ca de obicei, printre dinți, oprindu-se la mijlocul cuvintelor :

— Peste două zile, aici. Cu o oră mai devreme.

Weiss avea deci la dispoziție două zile libere — un dar frumos făcut de maiorul hitlerist Axel Steinglitz agentului serviciului de informații sovietic Alexandr Belov. Străbătu în goană drumul de la aeroport pînă în oraș. Oprî mașina în fața unei cofetării mari, somptuoase, de pe Hitlerstrasse. Se numea „Rendez-vous-ul inimilor“.

Desen de B. Vlasov

Pe ușle și vitrinele magazinelor de pe această stradă nu exista inscripția „Numai pentru germani“, deoarece toată artera de pe care fuseseră expulzați polonezii devenise centrul unui cartier locuit exclusiv de germani.

Weiss cumpără o cutie mare de gogoși umplute cu mere, slăbiciunea doamnei Dietmar, și se îndreaptă spre ieșire. Dar tocmai atunci, dintr-o cafenea alăturată îl strigă o femeie. În blonda frumoasă Johann o recunoscu pe Eva, o tinăre nemițoaică pe care o întâlnise la aniversarea doamnei Bücher. Ședea singură la o masuță. Îl rugă pe Johann să se așeze.

— Așteptați pe cineva ? — o întrebă Weiss.

— Eu nu aștept niciodată pe nimeni, în schimb sînt întotdeauna așteptată — răspunse cochet Eva.

Atunci Johann se ridică, vrînd să arate că nu voia s-o stingherească. Dar Eva îl opri cu o mișcare a mîinii.

— Ești mulțumit de noua dumitale slujbă ? — îl întrebă ea la un moment dat.

— O, da, sînt foarte recunoscător domnișoarei Angelica pentru grija față de mine.

— De ce Angelicăi ? — se arătă sincer nedumerită Eva. — Eu am făcut demersuri pentru dumneata. După care adăugă încet : E adevărat, că la rugămîntea Angelicăi. Dar dacă n-aș fi vrut... E oare cu puțință ca ea să nu-ți fi spus nimic ?... Apoi, cu o malițiozitate caracteristică femeilor, începu să-i povestească așa, între altele parcă, citeva amănunte destul de interesante pentru Johann. Cu acest prilej el află că fiul doamnei Dietmar fusese, într-adevăr, logodit cu Ange-

lica și, cu toate că aventura ei cu bătrînul von Salz îi fusese la început tainuită, pînă la urmă tînărul Dietmar aflase totul și evident rupsese indignat logodna. Ade-vărul era că Friedrich nu abandonas universitatea pentru că se simțise atra-de fascism, ci din cu totul alt motiv. E crezuse că, devenind funcționar nazist, v-avea mai multe posibilități de a se ridica deasupra aristocraților von Salz. Dar s-înșelase cumplit. Hitler preferase detașamentele SA ofițerimea veritabilă, prusacă. Așa încît familia von Salz venis din nou la putere. Colonelul Joachim von Salz se înscrișese chiar în partidul național-socialist. Și se pare că era un fitvrednic de tatăl său, deoarece nu avea pentru Angelica numai sentimente de „rudenie“. De aceea Frau Maria Bücher se temea ca nu cumva tatăl colonelului să-și fi găsit acest lucru, să nu-și retragă darul pe care i-l făcuse Angelicăi. Dacă fata s-ar fi măritat, atunci s-ar fi schimbat situația. Relațiile dintre ea și Joachim von Salz n-ar mai fi prezentat nici o primemie. La rîndul ei și Frau Dietmar era foarte neliniștită. Îl știa pe Friedrich extrem de impulsiv și de orgolios. Dacă băiatul ar fi aflat și de această ultimă poveste, n-ar fi fost exclus să facă un gest nesăbuit. În disperarea lor cele două mame nădăjduiau să iasă din încurcătura cu ajutorul lui Johann. Nu îndrăzneau, însă, s-o întrebe pe Angelica dacă era sau nu de acord cu planul lor. Un lucru era cert, însă, și anume că pentru moment fata preferase să nu apeleze la colonelul von Salz, ci o rugase pe Eva să se ocupe de plasarea lui Weiss.

— Dar dacă Friedrich se întoarcă și află totul ? — se interesă Weiss.

— N-o să se întoarcă și n-o să afle nimic — răspunse sigură de ea Eva.

— De ce ?

— Păi ce, nu știi ? Fiul doamnei Dietmar se află la Peenemünde, unde se inventează o armă secretă groznică. În afară de oameni de știință de-ai noștri, mai lucrează acolo și nearieni. Duc cu toții o viață de lagăr de concentrare, confortabilă, bineînțeles. Friedrich a fost trimis la Peenemünde pentru că e aproape inginer și în afară de asta nazist. O adevărată comoară pentru Gestapo : un om instruit și în același timp agent al lor. Cred că a ajuns cel puțin Hauptsturmführer. În sfîrșit, Frau Dietmar se poate socoti o mamă fericită.

— Mă bucur mult pentru doamna Dietmar — rosti Johann care în realitate se bucura mult mai mult decît își închipuia Eva. Peenemünde... Peenemünde. Ce informație importantă.

Dat fiind că ar fi fost imprudent din partea lui să stăruie pe această temă, Johann schimbă tonul și subiectul discuției.

Totuși, după ce reflectă adinc la cele spuse de Eva, Johann ajunse la concluzia că era mai bine să atribuie angajarea lui la Abwehr exclusiv demersurilor Angelicăi Bücher. Vrînd să-i mulțumească și neștiind chipurile cum, ceru sfatul înțelept al doamnei Dietmar.

Fräulein Angelica acceptă să-l primească în cursul dimineții, prevenindu-l, însă, prin bătrîna doamnă Dietmar că avea foarte puțin timp la dispoziție, deoarece colonelul von Salz îi ceruse să rezolve o chestiune foarte importantă și urgentă.

Chiar în primele zile de serviciu la maiorul Steinglitz, Weiss învățase de la el multe lucruri instructive, folositoare. Aparent, maiorul reprezenta tipul ideal de prusac : afectat, spilcuit, întotdeauna cu ținută ireproșabilă.

De aceea, cînd se duse la magazie ca să-și ia o nouă uniformă, în schimbul unui bacșiș gras Weiss primi nu numai haine exact pe măsură, ci și de bună calitate. Mai mult, cu o sumă frumușică își cumpără și o scurtă de piele cum purtau motocicliștii S.S. Apoi ceru frizerului să-l tundă exact ca pe maiorul Steinglitz. Iar cînd se prezentă îmbrăcat impecabil în fața maiorului, Steinglitz dădu impresia că nu observă nimic, dar îi ordonă să-l însoțească la diverse instituții unde avea treabă, de parcă Weiss i-ar fi fost aghiotant, cu toate că n-avea dreptul la așa ceva.

V. KOJEVNIKOV
(Va urma)

MUZICA

Acorduri de orgă

— Interviu, după turneu, cu prof. Helmut Plattner —

Mai mult decât pe toți ceilalți artiști, scena îi desparte pe organişti de public. Clasicul instrument al solemnității și măreției îi izolează într-o singurătate plină de taine, în care interpretii oficiază asupra clapelor, pedalelor și butoanelor, ascundând divinele sunete majestuoase atât de specifice orgii. De aceea, întâlnirea directă cu ei este uneori plină de surprize. De exemplu cu Helmut Plattner. Cei care, făcând calcule pe baza prestigiului și îndelungatei circulații a numelui acestui valoros organist al nostru, și-au compus, în tăcerea sălii de spectacol subjugată de arta lui, o anumită imagine, se văd contraziși de realitate. Profesorul Plattner este frapant de tânăr și are o fragilitate care te face să te minunezi cum de poate stăpâni cu atita forță și autoritate complicatul instrument. Recent, arta lui a înscris încă un prestigios succes în turneul pe care l-a întreprins în U.R.S.S. în cinci orașe.

— Cu excepția Donețkului, sint aceleași orașe în care am concertat și acum șase ani: Moscova, Leningrad, Riga și Vilnius. Turneul l-am început la Donețk, unde am cântat în sala Filarmonicii. O sală frumoasă, cu o acustică bună.

— Ce ați avut în program?

— Temă cu șase variațiuni de Achim Stoia, Preludiu, fugă și variație de Franck. Trei meditații de Messiaen — în partea întâia și program Bach în partea a doua: Preludiu și fugă în fa minor, Ciclu de șase de Juri (colecția Schübler) și Toccata în mi major. Același recital l-am susținut în toate orașele vizitate.

Donețkul este o așezare frumoasă, întinsă pe o suprafață foarte mare prin forța specificului său: casele alternează cu exploatarea miniere. De altfel Donețkul poate fi considerat o adevărată capitală a cărbunelui. M-a impresionat atenția și sensibilitatea publicului, profilat, evident, mai ales pe specialități miniere.

Din Donbass am plecat la Moscova, unde am cântat în Sala mare a Conservatorului. Această sală are prețioasă proprietate de a te predispune, de a te pregăti sufletește pentru cântat. Poate că contribuie aici și trecutul ei încărcat de glorioase amintiri. Conservatorul are o existență seculară, a fost înființat de Anton Rubinstein în 1866. Orga sălii de concert este foarte bună, foarte frumoasă, de construcție franceză, datînd din 1900, cam de cînd a început la Moscova tradiția de orgă. Este un instrument realmente de mare valoare, cu o sonoritate excepțională, de care este avantajat și publicul și interpretul. De altfel orga are un autor celebru, meșterul francez Cavallé-Coll, și este chiar unul din ultimele instrumente construite de el. Știți, aproape toate orgelile existente la Paris sint opera lui Cavallé-Coll.

Cu asemenea orgă și cu măiestria recunoscută a lui Helmut Plattner nici nu e de mirare că artistul a avut un enorm succes.

— Publicul a fost foarte cald, foarte entuziast. Specialității de asemenea. Am avut discuții utile cu profesorul Leonid Roisman, șeful catedrei de orgă a Conservatorului, cu organistul Grotberg, solistul Filarmonicii. Profesorul Roisman mi-a dăruit un volum cu piese de orgă — compoziții sovietice moderne — editat în ultima vreme.

— Apropo: pină unde merg inovațiile în repertoriul organistic? Noțiunile de orgă și modernitate par greu de alăturat.

— Inovațiile merg foarte departe. Nici

Alexei Batalov conduce filmarea unei scene din „Trei grăsuți”

nu vă puteți închipui ce posibilități oferă orga în această privință. Hindemith, Messiaen, care se autodepășește mereu, ne dau exemple concludente. La noi au făcut încercări interesante Achim Stoia, Alfred Mendelsohn, Andrei Porfetye, Tudor Ciortea, maestrul Dressler de la Sibiu; în U.R.S.S. Ghedike, Kușnariov, Șostakovici, Tișcenko, Starokadomski etc.

Dar să ne întoarcem la itinerariul meu. La Riga există de asemenea o orgă celebră, de mare valoare, la Domul transformat în sală de concert. A fost construită în 1885 de firma germană Walcker (care a construit și orga de la Ateneu) și a fost pe vremea aceea cea mai mare orgă din lume. Și azi deține un loc fruntaș, cu cele patru claviaturi și 127 de registre ale ei.

(Un registru are aproximativ 60 de tuburi. Deci 60x127... Iată, tradusă în cifre, bogăția materialului sonor pe care un organist trebuie să-l stăpînească!)

— Orga de la Domul din Riga are o sonoritate impozantă, la care contribuie și excelența acustică a sălii — de șase secunde. A trebuit să cînt tot timpul într-un tempo mai lent, pentru ca sunetele să nu se suprapună mai mult decât trebuie. Instrumentul a fost restaurat acum vreo cinci ani în forma lui originală, așa că se află într-o stare perfectă. Domul reprezintă el însuși o valoare istorică, are aproape 1000 de ani vechime. În genere la Riga muzica s-a instalat în edificii valoroase. Sediul Filarmonicii — o clădire splendidă — a fost cîndva sediul breslelor din Liga hanseatică.

Dacă la Moscova și Riga am cântat la instrumente venerabile, în schimb la Vilnius și Leningrad am cântat la orgi noi, frumoase și de foarte bună calitate și ele.

În genere în acest turneu s-a confirmat o observație pe care am făcut-o încă acum șase ani: în U.R.S.S. există un interes deosebit pentru orgă, atât din partea publicului cît și pe linie oficială. Se construiesc multe orgi noi — numai eu am cântat la două. În afară de cele amintite există altele la Minsk, Gorki, Tbilisi, Erevan, conservatoarele au fost înzestrate cu instrumente noi. În felul acesta organistilor li se oferă mari posibilități pentru activitatea lor concertistică.

— Fiindcă a venit vorba de activitate concertistică: dumneavoastră ce proiecte aveți?

— Am fost în Polonia, acum plec în Cehoslovacia, unde voi reveni în mai, ca observator la festivalul muzical „Primăvara la Praga”. La ediția din acest an intră în concurs și orga. Țara noastră va fi reprezentată în juriu de maestrul Dressler și în concurs de Eckart Schlandt, absolvent al Conservatorului din București.

Iulia Scutaru

arta

TEATRU

Ancore în plină mare

Pe harta Uniunii Sovietice există un oraș cu totul deosebit. El a crescut pe piloni de oțel, la o sută de kilometri de țarm, în plină mare. Acum cincisprezece ani, deasupra apei s-au înălțat primele sonde petrolifere. Pe atunci păreau o minune. Dar azi, a doua generație de cuceritori ai mării — geologi, ingineri, constructori — se avîntă spre orizonturile marine pentru a duce mai departe cauza primilor descoperitori ai fabuloaselor zăcăminte de petrol ale Caspicei. Acolo, înconjuțați de valuri vîndute, oamenii trăiesc după legile nescrise ale cinstei în muncă, ale prieteniei și sprijinului reciproc.

Autorul acestor rînduri are un sentiment deosebit pentru tot ce e legat de eroismul celor din Baku, care extrag țiței din adîncurile mării. Realizînd filmul

CINEMA

„Miss Italia” și Marele toreador

Sub aceste titluri se ascunde farmecul și personalitatea unui cuplu renumit compus din actrița italiană de cinema Lucia Bosé și toreadorul spaniol Luis Miguel Dominguin. De cîva timp numele lor este strîns legat de cinematografia sovietică. De altfel, după cum s-a mai scris, soții Dominguin au fost anul trecut oaspeți de onoare ai festivalului filmului de la Moscova, unde au cules simpatia călduros manifestată a publicului.

Spuneam că numele lor este strîns legat de cinematografia sovietică. Luis Miguel Dominguin, care conduce o școală unde transmite experiența lui bogată viitorilor picadori, matadori și banderillieri, a organizat o firmă pentru difuzarea filmelor sovietice — deocamdată singura care croiește producțiilor sovietice drum pe ecranul Spaniei. Această inițiativă nu a fost de loc simplă de îndeplinit, dar ea s-a dovedit pe puterile unui om care — cum a declarat Dominguin în glumă și în serios — în 25 de ani de corrida a luat parte la 1007 lupte, n-a pierdut nici una și a ucis 2000 de tauri.

Întrebat de un ziarist cum i-a venit ideea organizării șur amintitei firme, marele toreador a răspuns:

— Acum cîțiva ani am văzut în Venezuela filmul-balet „Romeo și Julieta” cu Galina Ulanova. Apoi — în Franța, S.U.A., în țările Americii Latine — am văzut „Zboară cocorii”, „Othello”, „Serioja”, marea operă care este „Balada soldatului”. M-a captivat admirabilul „Hamlet”, m-a impresionat „Don Quijote”. Mărturisesc că pe acesta din urmă l-am văzut nu fără oarecari temeri: vor ști rușii să intruchipeze pe ecran pe „cavalerul tristei figurii”? Declar că Nikolai Cerkasov este un veritabil Don Quijote și un veritabil spaniol. Cînd l-am cunoscut personal la festivalul de la San-Sebastian, părerea mea s-a confirmat.

Toate acestea m-au hotărît să organizez difuzarea filmelor sovietice. Mă ocup de

Lucia Bosé și Luis Miguel Dominguin la Moscova

treaba asta de mai bine de un an și nu regret deloc: nu sint în pagubă, publicul umple săliile în care rulează filme sovietice.

Dar Luis Miguel Dominguin are și alte preocupări cinematografice. El va produce, și probabil că va și interpreta, un film realizat după povestirea „Fiesta” de Hemingway. Filmul va fi conceput ca un omagiu adus marelui scriitor american de toreadorul spaniol, prietenul și eroul paginilor lui despre corrida, „pe jumătate Don Quijote, pe jumătate Hamlet”, cum l-a caracterizat Hemingway.

Despre Dominguin — glorificat de poeți spanioli, immortalizat de Picasso — circulă multe legende. Sint legende despre strădania omenească, frumusețe, curaj, voință, forță și rațiune. În ele, toreadorul e suplu ca un tigris și înțelept ca un om, imbină viteza reacțiilor, fantezia fentelor, cu o cunoaștere enciclopedică a animalelor. Douăzeci și cinci de ani a mers alături de moarte, depunînd o muncă titanică. Singe și sudoare, sudoare și singe — iată din ce s-a compus corrida, lui Dominguin, în care riscul a devenit profesie, talent, artă.

Acum acest rege între regii muletei a părăsit arena. Dar popularitatea lui continuă să fie la fel de mare. Ca și a soției sale, de altminteri, deși Lucia Bosé n-a mai apărut pe ecran de cîțiva ani. Dar personajele create de ea — după ce, în 1947, a cucerit titlul de „miss Italia” — în filmele „Nu-i pace sub măslini”, „Fetele din Piața Spaniei”, „Roma, orele 11”, „Moartea unui ciclist”, „Serenada” și altele, nu s-au șters încă din mintea spectatorilor.

N-ar fi exclus ca pauza impusă de motive familiale să ia sfîrșit. Cum am văzut, cinematograful a pătruns adînc în casa Dominguin.

CINEASTUL AMATOR

— Uite-o și pe nevasta mea. Acolo, în stînga.

METEOROLOGIE

Metode actuale de previziune

Acum 200 de ani, savantul rus Mihail Lomonosov afirma că dacă oamenii ar putea prezice vremea n-ar mai avea nimic de pretins de la natură. Poate că Lomonosov supraestima importanța fenomenelor atmosferice, dar în epoca lui navele cu pânze, morile de vânt și alte mașini la fel de primitive plasau omul într-o dependență aproape totală față de climă.

pe întregul glob, ceea ce a făcut posibilă crearea unui Serviciu mondial al vremii, dotat cu trei centre, dintre care unul cu sediul la Moscova. Printre sarcinile ce revin acestor centre se numără culegerea și schimbul de informații meteorologice, difuzarea informațiilor meteorologice primare, a pronosticurilor generale și a informațiilor obținute prin intermediul sateliților.

Experiențele științifice sînt realizate prin mijlocirea unei tehnici perfecționate.

Totuși, chiar în epoca noastră modernă fenomenele naturale continuă să joace un rol important: ele îl obligă pe om să organizeze agricultura într-un anumit mod, să selecționeze speciile de plante și animale, să schimbe regimul fluviilor sau mărilor, în fine să lupte zilnic cu fenomene obișnuite și frecvente ca poleiul, ceața, furtunile de diferite naturi care cauzează pagube importante.

Desigur, progresul tehnic a micșorat dependența față de fenomenele atmosferice. Cu toate acestea, necesitatea de a prevedea vremea se impune din ce în ce mai mult. Serviciile meteorologice ale lumii trec în clipa de față printr-o etapă de reorganizare tehnică: vechile aparate — barometrul, girueta, pluviometrul — sînt înlocuite de instalații moderne și complexe ca radioteodolitul, radarul, rachetele pentru sondarea paturilor înalte ale atmosferei etc., etc. Cu astfel de aparate pot fi depistate uraganele, valurile de ceață aflate la zeci și chiar sute de kilometri, apropierea ploii sau a grindinei.

Vremea nu cunoaște frontiere

În Uniunea Sovietică, de observațiile meteorologice, cercetările hidrologice și studiul regimului riurilor, lacurilor și mărilor se ocupă un serviciu special, hidro-meteorologic, care dispune pe întregul teritoriu al țării de câteva mii de posturi de observații a fenomenelor naturale. Cu toate acestea, datele obținute nu sînt suficiente, căci vremea nu cunoaște frontiere. Deasupra Pământului, în paturile superioare ale atmosferei curg adevărate „riuri” — curenți care transportă cu viteze uimitoare mari mase de aer, așa încît culegerea datelor privind fenomenele meteorologice trebuie întreprinsă la scară întregului glob.

Sarcina aceasta și-o asumă Organizația meteorologică mondială, care reunește serviciile meteorologice din întreaga lume. Astăzi a devenit necesară, chiar dacă am ține seama numai de nevoile aviației, cunoașterea proprietăților maselor de aer nu pe o distanță de 2000—3000 km, ci de 10000 și chiar 12000 km! Noile aparate, în primul rînd sateliții artificiali, îngăduie meteorologilor formarea unei imagini de ansamblu asupra situației atmosferice de

lor, precum și organizarea unor puncte de observații în toate regiunile, fără excepție: în Antarctica, pe vastele întinderi oceanice, în teritoriile puțin populate din America de Sud și Africa etc. Sistemul permite serviciilor meteorologice din fiecare țară obținerea rapidă a datelor necesare, indiferent din ce punct al globului.

Între în scenă matematica

În clipa de față, toți savanții sînt de acord că cea mai eficace metodă de obținere a informațiilor meteorologice este aceea prin intermediul sateliților artificiali. Mica sferă metalică lansată pe orbită de Uniunea Sovietică în 1957 și urmată de seria „Cosmos” și de sateliții experimentali americani de tip „Tiros” își îndeplinesc cu succes misiunea. Fotografiiile transmise informează asupra amplasamentului sistemelor noroase, furtunilor oceanice, marilor curenți acriceni, iar măsurarea radiațiilor emise de scoarța terestră și de atmosferă oferă date asupra temperaturii lor. Cu toate acestea, sateliții nu sînt în măsură să culegă toate informațiile necesare meteorologilor. E încă imposibilă măsurarea presiunii atmosferice și e foarte dificilă evaluarea cantității de precipitații, așa că stațiunile terestre continuă să-și dovedească utilitatea. În consecință, oamenii de știință se străduiesc să perfecționeze metodele actuale, să elaboreze noi metode de previziune a vremii.

În urmă cu aproximativ două decenii, savantul sovietic I. Kibel a elaborat un sistem de simplificări raționale care au permis efectuarea practică a calculelor vremii, pronosticurile numerice a acestora. Dar simplificările aduse de Kibel au dăunat oarecum preciziei. S-a recurs, așadar, la calculatoarele electronice care, instalate la Centrul meteorologic mondial din Moscova stabilesc cu exactitate pronosticul cîmpului de presiune, calculează forța vîntului și alți factori ai vremii în emisfera nordică etc. etc.

Intervenție activă

Pronosticul vremii reprezintă un mijloc eficace de prevenire a cataclismelor care amenință omul și, uneori, chiar de evitare

a unor mari primejdii. Totuși, n-ar putea fi elaborate și metode active, care să supună capriciile vremii, care să transforme în realitate vechiul vis al obținerii ploii artificiale, prevenirea grindinei, împrăștierii norilor și ceții? Savanții sovietici sînt de părere că da, dar că pentru aceasta ar trebui învinse unele dificultăți, în primul rînd formidabila energie a fenomenelor atmosferice. Așa, de pildă, „activitatea” norilor de furtună timp de o oră echivalează cu energia produsă de câteva milioane tone de exploziv. Omul însă, afirmă savanții, ar putea exploata o particularitate importantă și totodată ciudată a proceselor atmosferice, anume faptul că ele sînt sediul luptei unor elemente contrare care determină deseori o stare de instabilitate. Din cînd în cînd, în atmosferă apar așa numite „canale de direcție”, asemănătoare celor din organismele vii sau din mecanismele create de om. Studiarea minuțioasă a fenomenelor atmosferice permite descoperirea acestor canale și folosirea lor.

Problema împrăștierii norilor și ceții a fost rezolvată. Cercetătorii sovietici lucrează acum cu succes la prevenirea grindinei care aduce atîtea pagube agriculturii și au început să se preocupe și de problema creșterii precipitațiilor atmosferice, problemă dificilă, dar căreia îndrăzneala și forța omului îi vor găsi o rezolvare. Acestea sînt sarcinile grele dar captivante care se pun astăzi în fața meteorologiei, știință care tinde tot mai mult să devină exactă.

ZOOLOGIE

Laborator în derivă

Pentru a folosi rațional imensa bogăție de animale marine, omul are nevoie să le știe numărul, să elaboreze metode de „inventariere” a lor etc. Pînă acum aceste cercetări se efectuau de pe navele de pescuit. De curînd, însă, în Marea Albă a debarcat pe un ghețar prima expediție biologică organizată de institutele unional și polar de cercetări științifice în domeniul pisciculturii și oceanografiei.

Oamenii de știință s-au gîndit să folosească ghețarii în derivă din Marea Albă ca laboratoare experimentale pentru obținerea de date științifice despre viața focilor, foarte prețuite de vîntorii de animale marine. Produsul principal al vîntorii de foci, blana animalelor tinere, este foarte solicitat de piața mondială. Taberele în derivă, înființate pentru prima oară, au un mare avantaj, anume că cercetătorii se află în permanență în imediată vecinătate a animalelor. Aceasta le va îngădui să adune un bogat material experimental pe care în condițiile de pînă acum nu au avut posibilitatea să-l obțină.

Prima expediție s-a stabilit în sudul Mării Albe. Ghețarul, cu suprafața de aproximativ 500 metri pătrați, este inconjurat de o sumedenie de banchize. De după ele privesc mirați puii de focă. Pu-

țin mai departe se agită „mamele” speriate de forfota neobișnuită de pe ghețar. În această regiune focile nasc puii în februarie — martie și formează colonii mari.

Activitatea pe ghețarii din Marea Albă este mult mai complicată decît în Arctica centrală, căci din cauza condițiilor hidro-meteorologice speciale se întîmplă adesea ca ghețarii tineri, de un an, să fie „sugrumați” sau să se topească primăvara.

Expediția, compusă din șase biologi și personalul auxiliar, va rămîne pe ghețar timp de mai bine de un an. Cercetătorii vor folosi pentru studii și deplasare un elicopter „Mi-4”.

ENERGETICA

Fără ocoluri

Orice oxidare poate fi privită ca o reacție în care unul din participanți, respectiv combustibilul, cedează electroni, pe cînd celălalt, oxigenul, îi preia. În cazul separării acestor două procese, se naște de partea combustibilului un surplus iar de partea oxigenului un minus de electroni, deci doi poli a căror legare duce la obținerea unui curent electric.

De aceea, oamenii de știință s-au gîndit că energia chimică din cărbune și alți combustibili organici ar putea fi transformată direct în energie electrică. În Uniunea Sovietică, Franța, S.U.A. și alte țări se fac cercetări intense pentru perfecționarea așa-numitelor pile cu combustibil, care prezintă două mari avantaje: transformă energia în procent de 90 la sută și folosesc materii prime ieftine în comparație cu pilele galvanice sau acumulatorile, care reclamă zinc, plumb, cadmiu sau nichel.

La început s-a recurs doar la cărbune; ulterior s-a dovedit preferabilă gazificarea lui și arderea produsului astfel obținut. Astăzi se utilizează combustibili în primul rînd gaze și în măsură mai mică lichizi. Mulți specialiști sînt de părere că în viitor se va arde doar hidrogen produs prin deshidratarea hidrocarburilor.

Ar fi totuși exagerat să se creadă că pila cu combustibil va umple toate golurile necesare de energie electrică. Încă nu s-a realizat vreuna care să permită arderea gazelor din cărbuni în mod atât de avantajos din punct de vedere economic încît să intre în competiție cu centralele termoelectrice.

Domeniile de utilizare ale pilei sînt mai restrînse. Pentru un rînd apropiat se prevede introducerea ei în vehiculele care asigură circulația în uzine și orașe. Astfel se va încheia lupta împotriva gazelor de eșapament nocive pentru sănătate, provenite de la motoarele cu benzină și Diesel. În plus, pila cu combustibil funcționează mai mult timp decît acumulatorile, care trebuie încărcate mereu și consumă aproape cu o treime mai mult curent decît livrează.

Se mai studiază și introducerea pilelor cu combustibil pentru reducerea consumului de energie electrică în industria chimică, un beneficiar care-și mărește din ce în ce mai mult pretențiile. O importantă aplicație de viitor va consta din utilizarea deșeurilor. Apele reziduale ale fabricilor de celuloză, de pildă, poluează riurile în care se devarsă, făcîndu-le nepropice vieții. Dacă leșile sulfite responsabile de această situație și pentru a căror transformare în vapori se consumă astăzi o cantitate mare de energie, vor ajunge să fie oxidate în pile cu combustibil, electricitatea produsă astfel va acoperi întregul necesar al industriei celulozei.

tehnica

CHIMIE

O nouă vedetă: membrana filtrantă

În aparență, nu există nimic mai simplu. Avem de a face fie cu o foaie subțire cu aspect pergamentos, fie cu o străvezie fisie de „pinză cauciucată” sau cu o peliculă supă de material plastic transparent. Dar această barieră fragilă săvârșește astăzi, prin simpla ei prezență, adevărate minuni.

Intr-adevăr, chimiștii utilizează acum membrane filtrante pentru a izola uraniu 235, a desaliniza apa de mare, a construi pile de combustibil destinate navelor cosmice, a îndulci sucurile de fructe, a realiza rinichi artificiali sau, adevărat număr de prestidigitatie, pentru fabricarea de corturi sub care mamiferele ar putea trăi în apă fără a avea nevoie de provizii de oxigen. Pe scurt, în câțiva ani, membranele filtrante s-au ridicat la rangul de vedete științifice aflate pe același plan cu laserul, circuitele integrate, pilele de combustibil etc. și se numără printre „copiii minune” ai tehnicii care, în anii ce vin, vor trece din laboratoare în industrie.

Așa cum se întâmplă de multe ori, chimiștii au luat brevetul membranelor din natură. Cunoaștem cu toții însemnătatea membranei celulare care reglează schimburile cu mediul exterior și permite celulei să se dezvolte și să funcționeze conservându-și integritatea. De asemenea două organe esențiale ale ființelor vii, plămâni și rinichi, funcționează pe principiul membranelor.

Prin însăși simplitatea lor, aceste miraculoase hotare efectuează operații de neconcept prin intermediul procedurilor clasice ale chimiei sau care, în orice caz, n-ar putea fi efectuate în condiții atât de favorabile. Epurarea singelui, de pildă, n-ar putea fi realizată prin procedeele clasice ale chimiei. Organismele vii nu le-ar suporta. Membranele permit, însă, efectuarea acestei operații fără intervenția reacțiilor chimice incompatibile cu exigențele mediului viu.

În ce constă „secretul” membranelor? La baza lor stă un principiu care rămâne mereu același: un perete subțire cu permeabilitate selectivă permite anumite schimburi între două medii și interzice altele. Membranele nu sînt astfel nici un hotar deschis, nici o graniță închisă, ci un hotar cu vameși care împiedică trecerea anumitor produse și îngăduie trecerea altora. Unele membrane sînt permeabile pentru săruri, dar impermeabile pentru apă, altele lasă să treacă anionii, dar opresc cationii.

Oricum, membrana este pasivă. Ea nu joacă un rol, decât dacă moleculele încearcă să treacă prin ea. Și, pentru ca să ne întoarcem la comparația anterioară, vom adăuga că vama nu funcționează decât atunci cînd cineva încearcă să treacă hotarul, cu alte cuvinte ea nu creează curentul de schimburi pe care-l reglementează.

Care este, însă, forța care dă naștere acestui curent? Ea este, pur și simplu, tendința universală către omogenizare. În clipa cînd apare o disimetrie între fluidele aflate de o parte și de alta a membranei, moleculele au tendința de a migra pentru a restabili uniformitatea față de care natura își manifestă predilecția în orice împrejurare. Disimetriile pot să conste în diferențe de concentrație, de aciditate, de temperatură, presiune, sarcină electrică

etc. În toate aceste cazuri, moleculele se pun în mișcare. Atunci intră în joc membranele. Perturbînd acest fenomen natural, ele utilizează energia provenită din dezechilibrul de repartizare a anumitor substanțe pentru a spori și mai mult dezechilibrul inițial, permițînd astfel extragerea unei substanțe într-o soluție, în loc să îngăduie egalizarea procentului de concentrație.

Spre a ilustra acest principiu al membranelor filtrante, să luăm unul din exemplele aparent cele mai simple, cel al osmozei inversate. Membrana utilizată în acest caz este din diacetat de celuloză, substanță din care se fabrică pelicula fotografică. Ea are o grosime de circa o zecime de milimetru. Printr-o tratare prelungită în apă încălzită la 70-80 de grade, își pierde cea mai mare parte din apă pe care o conține. La suprafața ei se formează un strat extrem de subțire și dur, provocat de un fel de sudură care închide porii.

O asemenea membrană lasă să treacă moleculele de apă, dar este impermeabilă pentru săruri. Într-o parte a ei se așează apă sărată, de cealaltă apă dulce. În principiu, sarea ar trebui să migreze din primul compartiment într-al doilea pentru a restabili procentul de salinitate, dar membrana oprește trecerea ionilor clor și sodiu. Sistemul este deci blocat și nu se întâmplă nimic.

Dacă se exercită, însă, o presiune asupra apei sărate, se provoacă un nou izvor de emigrare. Apa sărată tinde să treacă spre compartimentul cu apă dulce pentru a echilibrarea presiunea. Membrana își joacă din nou rolul ei de vază; ea lasă să treacă moleculele de apă, dar oprește clorura de sodiu. Rezultat: apa se separă de sare în soluție.

Procedeele începe a fi utilizat acum la desalinizarea apei de mare, pentru a o transforma în apă potabilă.

AGROBIOLOGIE

Din binefacerile radiațiilor

Acul se deplasează încet pe cadran: 700, 1400, 2100, 30 000 de röntgen! În pămînt, izotopii radioactivi își îndeplinesc misiunea bombardînd din ce în ce mai intens boabele de cereale. Particulele invizibile pătrund în nucleul celulei și-i modifică structura. Operația cere o atenție deosebită, căci dacă radiația nu se oprește la timp, bobul moare. O doză potrivită duce, însă, la transformări uimitoare: sămînța dă naștere unei plante cu proprietăți noi și stabile, unei așa-numite mutante. Ea poate fi mai robustă decît „părinții” ei, mai productivă, mai rezistentă la frig sau la secetă. Totul depinde de cromozomii care au fost influențați, ei

Sămînțele unei mutante noi se pregătesc de analiză.

fiind purtătorii genelor responsabile de caracterile ereditare.

Botaniștii lucrează ani de zile la obținerea varietăților noi de plante. Munca le-ar fi mult mai ușoară dacă ar avea la dispoziție o gamă largă de mutante. Aceasta a fost premiza de la care a pornit unul din colectivele Institutului de biofizică al Academiei de Științe a U.R.S.S. El a creat pînă acum cîteva zeci de mii de mutante care sînt încercate în stațiile experimentale, calea de la mutantă pînă la varietate fiind lungă. Noua plantă este semănată pe parcele de probă infectate artificial cu mîlură și rugină. Pentru comparație, alături se cultivă soiul de la care s-a plecat și se încearcă diferite condiții climatice. În stațiile din Letonia se experimentează o mutantă a varietății de grîu „Golubia 72”, care este rezistentă la rugină și are paiul mai rigid, astfel că într-un an rece și umed dă o producție cu 40 la sută mai ridicată decît predecesora ei. În Siberia

s-au obținut mutante ale unui grîu de primăvară care se coc cu 5-12 zile mai devreme și dau o făină cu proprietăți superioare. Tot atomul a născut varietăți noi de fasole, roșii, cartofi timpurii, dovleci furajeri și bumbac.

Avantajele metodei sînt neîndoelnice, căci ea grăbește un proces pentru care selecția cerea decenii întregi. Acum, în numai cîteva ani, oamenii de știință din întreaga lume au dezvoltat aproape 30 de varietăți noi de cereale, legume și zarzavaturi pornind de la mutante create artificial.

ASTRONOMIE

Universul fără fard

Pînă în 1959, astronomii erau condamnați să vadă Universul în negru și alb. Plăcile fotografice din aparatele îndreptate continuu spre negrul abis spațial înregistrau numai imagini „îndoliate”. În anul de care vorbim, însă, astronomia a reușit pentru prima oară să confere puțină viață acestor clișee austere, dîndu-le culoare. Această reușită nu reprezintă numai un succes, să zicem, de ordin estetic, căci fotografiile astronomice în culori îi aparțin și multe alte merite. Ea permite clasificarea stelelor, distingerea aglomerărilor astronomice și, mai ales, stabilirea naturii corpurilor cerești, uneori chiar a temperaturii acestora.

Să ne amintim de un exemplu clasic: în plină zi, cerul ne apare albastru, nu pentru că are efectiv această culoare, ci pentru că natura mediului atmosferic traversează de lumina solară difuzează o dominantă a acestei culori. Dacă culoarea nu face de obicei decît să restituie imaginea obiectelor așa cum le vedem, în astronomie lucrurile se petrec altfel. Intr-adevăr, chiar și ochiul cel mai exersat este incapabil, atunci cînd privește cerul, să deslușească vreo culoare. Se pare că omul se află pus în situația unei imposibilități fiziologice de a vedea culorile Universului. Căci pentru ca celulele bastonașe ale retinei noastre să înregistreze o luminozitate, e necesară o cantitate minimă de lumină. Pentru ca să percepem culorile acestei luminozități, e necesară o altă cantitate, de data aceasta mult mai mare. Cu alte cuvinte, atunci cînd, în 1959, au fost realizate primele fotografii astronomice în culori, ele au dat la iveală o lume colorată, pe care nici cînd ochiul omeneș n-a putut-o întrezări.

Și totuși în zilele noastre se poate afirma că astfel de clișee reprezintă un interes științific destul de mediocru. Nu e vorba aici de a repune pe tapet principiul astronomiei în culori ci de a răspunde la întrebarea: culorile obținute pe clișeele fotografice sînt exacte, naturale, fidele realității? Răspunsul pe care-l dau specialiștii este că nu! Nu, deoarece clișeele de care tehnica dispune astăzi, oricît ar fi ele de rapide, de sensibile, nu sînt adaptate la slabele luminozități care ne parvin din noaptea celestă. Pentru a obține o fotografie astronomică reușită în culori „pozarea” se impune timp de mai multe ore, ba chiar cîteva zile! Or, pigmentii incluși în pelicule sînt realizați pentru instanțe sau cel mult pentru pozări care să nu depășească cîteva minute. Așa că, la capătul a cîteva ore de expunere „răspunsul”, reacția acestor pigmenti e alterată. Multă vreme s-a crezut că alterația ascultă de o lege proporțională și ar putea fi folosită corecția prin filtru. Experimentele au dezmințit însă speranțele, legea degradării culorilor continuînd și astăzi să constituie un mister. Inadmisibilă în cazul unei reproduceri artistice, această „trădare” a culorilor, un adevărat fard necorespunzător realității, devine cu alit mai inadmisibilă atunci cînd culoarea e folosită ca element științific de măsură.

Astfel definită, astronomia în culori s-a angajat pe un drum lung și dificil, plin de tatonări, de incertitudini. În urmă cu cîteva ani, însă, o descoperire întimplătoare a schimbat totul. Cu prilejul unor cercetări avînd drept obiect fotografierea astronomică în alb-negru la temperatură joasă, s-a constatat că sensibilitatea filmelor folosite creștea de cinci ori, ceea ce însemna că expunerea putea fi redusă tot de cinci ori! Această constatare a dat naștere ideii folosirii fotografierii la joasă temperatură și pentru realizarea de clișee în culori. Rezultatul a fost că importanta reducere a timpului de expunere necesar a eliminat aproape complet distonia cromatică atît de jeanantă pînă atunci, și culoarea a devenit un real instrument de măsură. Ea oferă date precise asupra temperaturilor, stelele roșii atîngînd 2 000-3 000 grade, cele portocalii 3 000-5 000, cele galbene 5 000-10 000 grade etc., etc.

Descoperirii nu i s-a putut da încă o explicație teoretică. Se constată, pur și simplu, că atunci cînd se fotografiază, să zicem, o galaxie sau o nebuloasă cu accente tehnice, elementele mai luminoase și mai puțin luminoase apar la fel pe peliculă, fără nici un fenomen de supraexpunere. În felul acesta, fotografia în culori a permis, pentru prima oară în is-

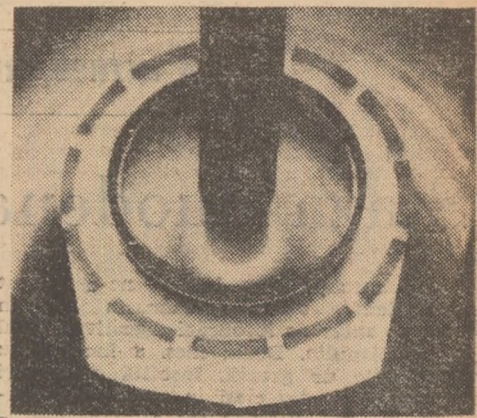
toria astronomiei, înregistrarea unei galaxii așa cum este ea, nu numai în culorile specifice, dar și în adevărata ei formă, pe care obișnuita fotografiere în alb-negru o altera.

CRISTALOGRAFIE

Cît mai aproape de perfecțiune

Natura este o mare maestră a formelor frumoase pe care le-a creat cu felurite mijloace și le-a așezat în tot locul. Printre ele se remarcă, prin varietatea, perfecțiunea și coloritul lor, cristalele.

Teoretic, un cristal este un corp solid în care fiecare atom este înconjurat de alți atomi dispuși uniform. Nici unul nu este însă perfect, datorită fie impurităților pe care le conține, fie neregularităților în orînduirea atomilor. Dat fiind că de aceste imperfecțiuni depind proprietățile mecanice și electrice ale cristalelor, este foarte important să se obțină cristale dintr-un singur material și cu o concentrație cunoscută a defectelor. Pentru aceasta omul s-a apucat să și le fabriceze singur, căci astăzi ele sînt pe cale de a deveni tot mai importante, atît în cercetarea științifică, cît și în tehnică. În

Originea semiconductorilor: un cristal unic, format la capătul baghetei, este extras din creuzetul cu siliciu topit.

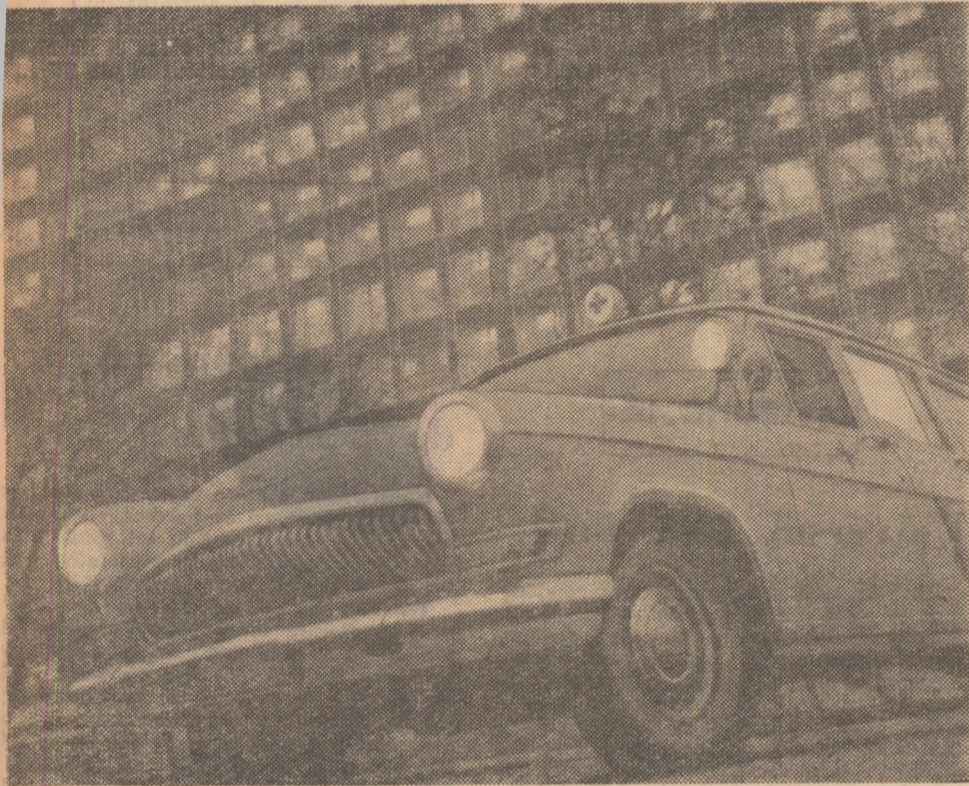
plus, înțelegerea proceselor care intervin în creșterea cristalelor servește și la explicarea unor fenomene din domenii variate — metalurgie, chimie industrială, meteorologie etc.

Cristalele se obțin pe mai multe căi. Una din cele mai simple și obișnuite constă în dizolvarea materialului într-un solvent, după care soluția obținută se concentrează treptat, pînă cînd materialul tinde să iasă din soluție. În schimb impuritățile, aflate în proporție foarte redusă, rămîn în soluție. La rîndul ei, această suprasaturare se realizează prin trei metode, la alegere: evaporarea solventului, modificarea lentă a temperaturii soluției (cu 0,02 pînă la 0,2 grade pe zi) în sensul descreșterii solubilității, în așa fel încît cristalele să crească cu mai puțin de 1 mm pe zi, ceea ce îi conferă o puritate ridicată și, în fine o metodă mai complicată folosind un sistem circulant cu două camere menținute la temperaturi diferite, corespunzătoare solubilității maxime și minime.

Cristalele se mai obțin prin sublimare, adică trecerea directă din starea solidă în cea gazoasă în urma încălzirii. Vaporii se condensează apoi sub formă de cristale pe o suprafață rece. Acest procedeu este folosit mai cu seamă pentru substanțele ai căror vapori ating o presiune ridicată sub punctul lor de topire.

În prezent cea mai răspîndită pare să fie creșterea cristalelor din substanța topită după purificarea zonală, dar nu în voia lor, căci atunci s-ar contamina cu impuritățile de pe pereții creuzetului, ei la extremitatea unei bare menținută la o temperatură relativ coborîtă și scufundată în materia primă topită.

De ce cresc cristalele în condiții atît de variate? Suprasaturația și supraîncălzirea pot fi considerate „forța motrice” a cristalizării, dar pe lingă ele mai intervin și alți factori importanți: transportul atomilor și căldurii spre și de la suprafețe de creștere, ca și fixarea atomilor de acestea. Datele experimentale susțin că atomii se prind numai de niște muchii în formă de treaptă aflate la suprafața cristallului, făcîndu-le să avanseze lateral. Dar cum apar aceste muchii? Aproape de suprafața cristallului există atomi în continuă mișcare, care se ciocnesc între ei și se adună în ciorchini, viitoare nucleee de creștere. Această teorie nu poate explica însă cum cresc cristalele cînd forța motrice este prea mică pentru constituirea nucleelor. Se pare că în acest caz intervin deplasări care dau naștere la muchii atunci cînd intersectează suprafața de creștere; pe dată ce apar muchiile, atomii au de ce să se prindă.

Stafia de salvare din Moscova a căpătat noi mașini

LA ÎNTREBĂRILE CITITORILOR

Staza duodenală

„De aproape șase luni — ne-a relatat o pacientă, tovarăsa Marusia D. din Kiev — sufăr de tulburări digestive destul de neobișnuite. Boala mea a început cu o senzație de greață, însoțită de arsuri pe esofag și, din când în când, de vărsături”. Iar mai departe am aflat că grețurile de care se plînge bolnava noastră apar în mod curios dimineața, la deșteptare, dispărînd înspre orele 9 — 10, ca să reapară cu aceeași intensitate către orele prînzului. Cît despre senzația de arsură (sau „pirozis”, cum este numită în termeni medicali), aceasta a fost remarcată în cursul nopții și mai cu seamă spre orele dimineții, trezînd-o pe bolnavă din somn. La aceste simptome se mai adaugă senzația de „balonare” abdominală, în timpul sau imediat după masă, ea menținîndu-se o oră sau două, după care dispare fie prin vărsături fie în urma unui scaun diareic. Nu rare sînt, de asemenea, și durerile abdominale, atît de violente încît capătă caracterul unor adevărate colici, care o silesc să „se facă ghem”, ca să și le atenueze cît de cît.

Pe baza examenului fizic, de laborator și — mai ales — pe baza examenului radiologic, diagnosticul pus de către medicul care au consultat-o este acela de „stază-duodenală”. Fapt care a alarmat-o într-atît pe Marusia D. încît, adresîndu-i-se, în scris, ne-a întrebă dacă mai există vre-o cale de vindecare pentru afecțiunea de care suferă.

Cazul descris de corespondența noastră din Kiev ni se pare instructiv pentru toți cititorii, datorită frecvenței sale destul de mari. Duodenul este prima porțiune a intestinului subțire, avînd forma unei potcoave și o lungime de 25 — 30 cm. Această porțiune distinctă a aparatului digestiv, care urmează stomacului, joacă un rol important în procesul digestiei.

În mod normal, bolul alimentar, transformat în chim stomacal, trece prin duoden în decurs de 15 — 20 de secunde, ajungînd în jejunu — ileon, cea de-a doua porțiune a intestinului subțire. Se înțelege deci, motivul pentru care o întîrziere în tranzitul duodenal de peste 30 de secunde trebuie considerată drept o stare de boală. Datorită stazei duodenale substanțele alimentare, insuficient digerate, vor trece, o dată cu fermenții digestivi, prin pereții duodenali direct în circulație, în loc ca procesul de prefacere chimică să se desfășoare pînă la capăt în jejunu — ileon. De-aici și durerile de cap, ușoara anemie, vărsăturile, pierderea din greutate și starea de astenie psihică, care însoțesc de obicei staza duodenală.

Cauza acestei afecțiuni o vom găsi de obicei în suferințele altor organe, vecine cu duodenul (hepatite acute și cronice, colecistite, pancreatite, enterocolite, metrotro-anexite, apendicite, visceroptoze etc.). În fine starea de încordare nervoasă, emotivitatea exagerată au și ele un cuvînt greu de spus, duodenul fiind prin excelență organul care reacționează cel mai energic la modificările sistemului nervos.

Vindecarea stazei duodenale depinde deci, în majoritatea cazurilor, de tratarea co-

rectă a afecțiunilor cauzale. Rezultate bune se obțin, în acest sens, printr-un repaus fizic și intelectual cît mai îndelungat, adică de cel puțin șase săptămîni, cu scopul de a liniști sistemul nervos, asociînd în acest scop și administrarea pe gură a unui calmant pe bază de bromuri, ca de pildă: Natriu bromat 7,0 g + Kalium bromat 3,0 g + Acid feniletibarbitoric 0,30 g + Cofeină 2,0 g + Apă 150 cc (3 — 4 lingurițe pe zi). O deosebită importanță se va da regimului alimentar care trebuie să fie bogat în glucide și vitamine (mai ales C, B complex și D₂), cu mai puține proteine și grăsimi, regim asemănător în mare măsură celui din boala ulceroasă. După mesele de prînz și de seară se recomandă ceai cald de sunătoare sau tei.

Împotriva durerilor se vor lua antispastice (de tipul Fobenal, Lizadon, Scobul sau Algocalmin — n. r.) de 2—3 ori pe zi, cu cîteva minute înainte de mese. Se pot asocia și injecții de 5 — 15 unități de insulină înaintea meselor principale. Se prescriu, în fine, preparate de ficat și fier (Rovitrat, Neohepar, Tonofer etc. — n. r.), pentru combaterea anemiei și scăderii în greutate, tratament fizioterapeutic prin aplicații de raze ultraviolete sau ultrascurte pe abdomen și, în special, pe regiunea duodenală.

Staza duodenală este o afecțiune pe deplin vindecabilă, cu condiția, firește, de a urma cu strictețe toate sfaturile și recomandările medicilor specialiști care au stabilit diagnosticul exact al acestei afecțiuni digestive.

Dr. A. Barski

TULBURĂRILE DE VEDERE LA COPII

Miopia școlară

Miopia este o boală a ochilor destul de răspîndită. Acest defect al vederii se manifestă prin imposibilitatea ochilor de a distinge obiectele situate la depărtare. Miopia se întîlnește atît la adulți cît și la copii de vîrstă școlară, de aceea forma aceasta se numește și „miopie școlară”. Cercetări efectuate au arătat că la intrarea în școală 3—5 la sută dintre copii sînt miopi. În clasele mai mari frecvența afecțiunii crește.

Celelalte tulburări de vedere au fost observate într-un procentaj mai mic. Preziopia, adică defectul de vedere care face ca obiectele depărtate să fie văzute mai clar decît cele apropiate, există cam la 1—2 la sută din totalul copiilor școlari. Și mai rar este astigmatismul — defectul vederii cauzat de inegalitatea curbării cristalinului sau a corneei — (0,5—1 la sută). Vederea în acest caz nu este clară pentru

că fiecărui punct al obiectelor îi corespunde în ochi nu un punct, ci o linie.

Miopia progresează dacă nu este corectată la timp de ochelari potriviți. În schimb, prin purtarea ochelarilor, miopia poate să se oprească. Este absolut necesar de aceea, să se facă un control periodic al stării ochiului miop, pentru ca la cel mai mic semn de îmbunătățire a vederii să se schimbe lentilele ochelarilor.

Întreaga viață a copilului miop se schimbă din momentul în care, purtînd ochelari, începe să vadă bine ca și ceilalți copii. Durerile de cap, oboseala și celelalte simptome dispar. El își recapătă imediat încrederea în forțele sale, încredere ce o pierduse, comparîndu-se mereu cu copiii sănătoși și începe să ia parte activă la viața colectivității școlare. Învață mai bine, moralul său se ridică. Copilul miop, bine îngrijit, cu ochelarii mereu controlați, nu trebuie împiedicat să citească.

Tulburările de vedere trebuie să fie tratate și prin măsuri generale. Un rol deosebit de important în cadrul tratamentului general îl are felul alimentației. Cercetările au arătat, de pildă, că miopia acelor copii cărora nu le plac carnea și laptele, deci care mîncă mai puține proteine, avansează mai repede. Copiii miopi vor primi, prin urmare, o alimentație completă, sub raportul caloric (cantitativ) cît și sub aspectul calitativ (proteine, grăsimi, zaharuri). Se va da o atenție specială alimentelor bogate în vitamine (fructe, morcovi, spanac, verdețuri) precum și celor bogate în calciu (lapte, brînză).

Condițiile de mediu influențează foarte mult tulburările de vedere. Lumina proastă, insuficientă, favorizează apariția miopiei, dar și o lumină prea puternică, poate obose ochiul. Este recomandabil, de aceea, ca lampa să aibă o apărătoare, pentru ca lumina să nu cadă pe ochi, ci pe carte sau pe caiet. Ochiul poate sta în umbră, dar obiectul la care el se uită trebuie să fie bine luminat.

Nu mai medicul specialist este în măsură să prescrie ochelari sau alte tratamente necesare. Nu trebuie să ne lăsăm impresionați niciodată de diferite păreri nemedicale. Tulburările de vedere pot fi corectate dacă copilul e prezentat din timp la medicul, dacă poartă mereu ochelari potriviți.

Dr. R. E. Irinov

EXTRACȚIE PRIN EXPLOZIE

— Nu te teme, nu vei simți nimic.

VARIETAȚI MEDICALE

O tristă statistică

Datorită folosirii „celebrului” produs thalidomida, un produs farmaceutic care s-a dovedit toxic pentru organism, în lume există în prezent 6 000 de copii cu grave deformații fizice. Dintre aceștia 4 000 trăiesc în R.F.G., 1 000 în Japonia, 400 în Anglia, 150 în țările scandinave, 60 în Belgia, precum și în alte cîteva țări.

Numărul de mese și obezitatea

În urma unor recente cercetări pe 379 persoane între 60—64 ani s-a ajuns la concluzia că cei ce mîncă de 5 ori pe zi sînt relativ mai slabi decît cei ce mîncă de 3 ori sau chiar mai puțin. Astfel, dintre cei cu 3 mese sau mai puține pe zi, 40 la sută aveau greutatea peste cea normală sau tendința la obezitate, în timp ce la cei cu 5 sau mai multe mese pe zi, procentul respectiv era de numai 30 la sută. După părerea cercetătorilor, cei ce mîncă rar consumă cantități mai mari de alimente, impunînd un supraefort mecanismului normal al organismului; ca urmare, organismul extrage din alimente o cantitate mai mare de grăsimi decît cea necesară pentru acoperirea nevoilor sale.

Poșta medicului

BUCUR — București: 1) Considerăm că fenomenul este trecător, fiind datorat condițiilor de viață neregulate, care în alt sens se produceau și înainte de căsătorie. Ele vor dispărea după ce viața conjugală va intra în normal. 2) Aceeași cauză cu alt efect. 3) Nu există nici un inconvenient.

CREANGĂ VIRGIL — Iași: Întrebările dv. sînt nițel premature. Vom publica un articol special despre bronzarea pielii imediat ce subiectul va fi de actualitate.

CAMBERA — Timișoara: 1) Diagnosticul radiologic pe care ni-l reproduceți, dacă nu are și un substrat clinic (adică dacă nu aveți tulburări subiective sau obiective) nu prezintă prea mare importanță. Sînt fenomene ce apar în general la multe persoane o dată cu înaintarea în vîrstă. Vom publica un articol despre emfizemul pulmonar. 2) Pentru operația de ochi, vă sfătuim să consultați un specialist, mai ales că vă aflați într-un centru universitar.

VENCEA CULIM — Tr. Măgurele: Operația este posibilă.

M. S. — București: La Centrul metodologic de reumatologie din Capitală se practică, în forma de reumatism pe care o aveți, o metodă nouă: introducerea hidrocortizonului cu ajutorul ultrasunetelor (în locul infiltrațiilor cu hidrocortizon), dublîndu-se totodată efectul obținut.

S. I. — Lupeni: Vă recomandăm să faceți analiza secreției uretrale la un laborator, după care să reveniți.

V.L.V. — Timișoara: Pentru a vă putea da un sfat este necesar să ne arătați ce vîrstă aveți și să ne dați mai multe amănunte asupra antecedentelor (boli în trecutul dv.) și tulburărilor pe care le prezentați.

MARINA — București: 1) Este vorba de o alergie după aplicarea vopselei de păr. Ca tratament vă sfătuim în primul rînd să renunțați la vopsirea părului, apoi să aplicați un unguent boricat peste care veți pune comprese cu soluție de acid boric 3 la sută. Puteți aplica pe pielea afectată și supercortizol în alifie boricată. 2) Pentru gingivite dv. sensibile vă recomandăm pasta de dinți care se găsește în drogerii (din import) „Pomarine”.

C. ROZALIA — Isaccea: Tulburările descrise de dv. pledează pentru diagnosticul de boală ulceroasă; în orice caz aveți o hiperaciditate marcată. Desigur ar fi fost necesar un examen radiologic și un tubaj gastric pentru analiza secreției. Dacă nu e posibil, respectați cu strictețe un regim de cruțare și faceți un tratament de probă, mai ales primăvara și toamna cu Ulcerotrat (Pangastrin) 2 compr. de 3 ori pe zi imediat după mese, timp de 1-2 luni.

LENUȚA — București: Nu vă putem răspunde decît că există un vechi principiu, singurul valabil și în cazul dv.: suprimarea cauzei înlătură efectul.

SZASZ B. — Arad: 1) Sînt fenomene inerente vîrstei, deși la dv. se manifestă ceva mai timpuriu. Dar cum prevenirea îmbătrînirii premature începe de fapt la... tînerțe, acum nu ai a mare lucru de făcut. 2) Puteți utiliza oricare din sedativele amintite (Bromoval sau Extraveral) care sînt dintre cele mai inofensive, în doze de 2 tablete seara, la distanță de 1—2 ore, cu pauze.

H. E. — Petroșani: 1) Diagnosticul de blefarită este destul de imprecis, nearătînd decît că este vorba de o inflamație a marginii pleoapelor. Formele ei principale sînt: blefarita scuamoasă, ulceroasă și parazită, tratamentul depinzînd de tipul clinic. 2) Sedonul nu și-a schimbat denumirea. 3) Vom publica un material special în problema care vă interesează.

R. VL. ȘUTEU — Mîdia: Chestiunea este foarte delicată mai ales la vîrstă dv. Vă recomandăm să consultați un specialist endocrinolog și eventual un neuro-psihiatru.

A. N. — Sibiu: Considerăm că în parte tulburările dv. sînt de natură toxică. Pentru aceasta pledează faptul că la revenirea din concediu, la contactul cu plumbul, reapar simptomele care vă supără. Nu e mai puțin adevărat că ele au și un substrat nervos (singur declarați că sînteți o „fire impresionabilă”). Oricum, o internare într-o clinică (eventual de boli profesionale) ar fi utilă pentru precizarea diagnosticului și a tratamentului.

O. ROMANESCU — București: Regretăm, dar nu vă putem prepara rețeta și nici să v-o trimitem prin poștă, acest lucru depășind noțiunea de „sfat medical”.

ANGLIA

Pe urmele lui Robin Hood

Pădurea Sherwood a rămas celebră în Anglia de pe vremea cînd în desigurile ei hălăduia Robin Hood, haiducul epocii lui Richard-Înmă-de-leu și a lui Ioan-fără-de-țară. Isprăvile împărtășitorului de dreptate din urmă cu atîtea veacuri au intrat definitiv în folclorul britanic, inspirînd poezi și prozatori, pictori și regizori de filme.

În inima pădurii am văzut maestosul Major Oak, care are reputația de a fi cel mai mare și mai bătrîn stejar din întreaga Anglie. E într-adevăr impunător, cu un trunchi imens și ramuri groase și noduroase, iar umbra pe care o aruncă coroana aduce mai curînd cu întinericul serrii. În apropierea lui se află capela St. Mary unde legenda spune că Robin Hood s-a căsătorit cu aleasa inimii sale, frumoasa Marion. În partea cealaltă a stejarului și tot la mică distanță se înalță Edwinstowe Hall, o clădire severă cu ziduri cenușii.

Aici l-am cunoscut pe Les Horvis, un fel de Robin Hood al zilelor noastre. E drept că nu în materie de haiducie, ci în măiestria cu care trage cu arcul. Cu acest prilej am aflat că adepții acestui străvechi și nobil sport poartă și o denumire științifică: ei sînt toxofili.

Dar Les Horvis nu se pricepe numai la mînuirea arcurilor, ci și la confecționarea lor, fiind socotit în această privință un fel de Stradivarius al armei lui Cupidon. Producția de arcuri și săgeți a cunoscut pe vremuri o mare înflorire în Anglia, dată fiind căutarea lor atît pe cîmpul de luptă, cît și la vinătoare. Materia primă era arborele de tisă, importat din Spania. Legile epocii prescriau obligația ca fiecare butoi de vin iberic să fie însoțit de un număr corespunzător de trunchiuri de tisă.

Astăzi arcurile se confecționează din plăci de lemn laminat care alternează cu fascicule de fibră de sticlă. Atelierele de la Cresswell, la vreo zece kilometri depărtare de Edwinstowe, le livrează și acum în cantități destul de mari, pentru o piață solicitată de sportivi și de amatori de destindere... la propriu și la figurat. Pentru plăcile de lemn se utilizează arborii canadieni, iar învelișul lucios care îmbracă arcul este tăiat din dafin de India sau palisandru de Brazilia.

Săgețile sînt lucrate, cu răbdare și migală, de fete de prin partea locului, care au moștenit îndemnarea de la mamele lor. Materialul este fie fibră de sticlă, fie un aliaj special de aluminiu. Coada săgeții, crescută în așa fel încît să se potrivească cu diametrul coardei arcului, este împodobită cu pene de curcan viu colorate.

Precizia arcurilor și săgeților se verifică în imediată vecinătate a otelurilor, pe niște terenuri speciale prevăzute cu ținte plasate la distanțe de 50—100 de yarzi. Văzîndu-și pe tinerii și tinerele care făceau să vibreze aerul proaspăt al pădurii cu săgețile țîșnite din arcurile lor, ne-a apărut în fața ochilor niștii silueta îmbrăcată în verde a nemiștorului haiduc Robin Hood.

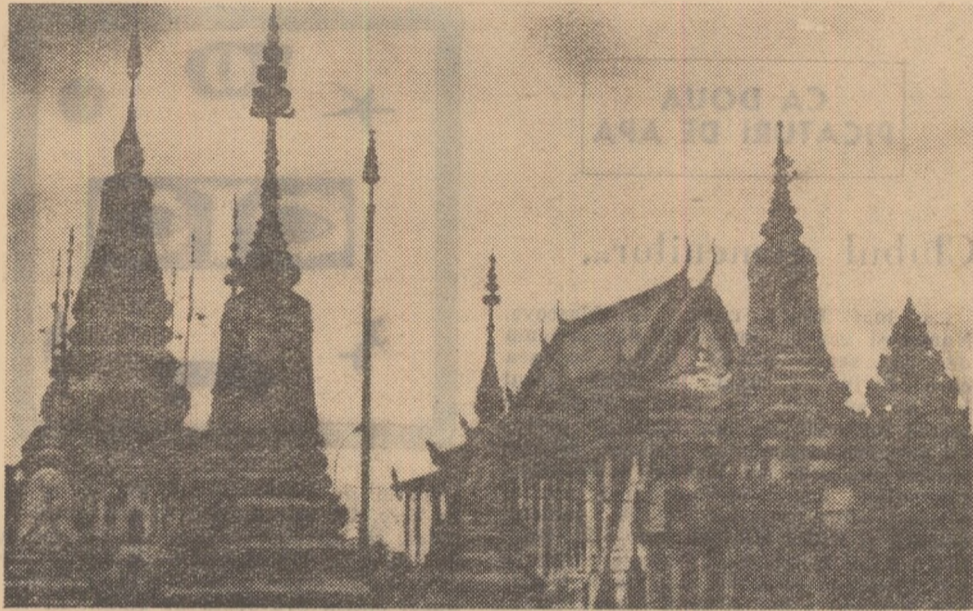
Viacoslav Elkin

CAMBODGIA

Legendă și realitate

O veche legendă spune că în primăvara anului 1372, în timpul marilor inundații, apele riului Tonle Sap au zvrilit pe locul unde se află astăzi Pnom-Penhul, capitala Cambodgiei, cinci statui ale lui Buda. O văduvă bogată, pe nume Don Penh, care locuia pe un deal de pe malul riului, le-a luat, socotindu-le o minune, un semn ce-

muncă, pleacă la plimbare, la cinema sau după cumpărături. Pe marile bulevarde Preah Monivong, Preah Norodom și pe Ang Duong se aprind luminile. Palatul regal strălucește feeric în noapte. Pe Mekong lunecă ambarcațiuni fantomatice. Femei în saronguri colorate se plimbă pe străzi cu copiii, iar călugări în veșminte portocalii

Templele și pagodele caracterizează peisajul capitalei cambodgiene.

rese și le-a dus cu un ceremonial deosebit în casa ei. Mai tîrziu ea a închinat lui Buda, chiar pe deal, un templu somptuos, care a primit numele de Wat Pnom Don Penh (Templul de pe dealul doamnei Penh). În ziua a 9-a a celei de-a doua jumătăți a lunii Piesakh, în al șaselea ciclu al anului tigruului — spune mai departe legenda — adică în 1434, deci cu 62 de ani mai tîrziu, regele Prah Barommacrachirac s-a mutat la Pnom Don Penh, în noua lui reședință aleasă de către mandarinii. De atunci Pnom-Penhul este capitala Cambodgiei.

Orașul este așezat pe malul drept al Mekongului. Marele fluviu asiatic are ca principal afluent pe Tonle Sap, care izvorăște dintr-un lac întins situat în nord-vestul țării și are un curs foarte ciudat. În sezonul ploios, cînd vin apele mari, ele îi imprimă un curs în sens contrar, determinîndu-l să transporte surplusul de apă din Mekong în sus, către lac. În vreme de secetă, Tonle Sap își urmează cursul normal, adică dinspre marele lac către Mekong, alimentîndu-l pe acesta din urmă cu apă și dîndu-i posibilitatea să fie, și în perioada respectivă, navigabil pentru vasele de mare tonaj. Datorită cursului inversat al riului Tonle-Sap, ramificata rețea de canale de irigație, care fac atît de fertile orezăriile Cambodgiei, poate fi și ea aprovizionată cu apă în tot cursul anului. Nu întimplător pe malurile Mekongului se obțin anual și cîte trei recolte de orez.

La Pnom Penh este foarte cald și umed. Mercurul din termometre depășește de obicei 35°. Drumul de la aeroport spre oraș oferă o lume fascinantă a contrastelor. Noul și vechiul se succed fulgerător. Limuzine și care greoaie trase de bivoli. Europeanii și asiaticii în veșminte viu colorate. Străzi late, străjuite de clădiri moderne înconjurate de spații verzi, de palmieri zvelți și bananieri stufoși, alături de tradiționalele case pe piloni, care se întind de-a lungul lanurilor de orez. Temple frumoase ornamentate, pagode somptuoase, o biserică catolică nouă din sticlă, oțel și beton — sînt doar cîteva impresii fugare care dau totuși o primă imagine despre importanțele realizări ale tînarului stat din peninsula Indochina.

Centrul modern al capitalei seamănă în multe privințe cu acela al unui mare oraș. Bulevarde late, instituții moderne, reclame luminoase și o circulație foarte intensă. La periferie, însă, unde locuiește o bună parte din cei 400 000 de locuitori ai capitalei, predomină casele joase — din lemn și lut — și colibe. Orașul se trezește foarte devreme. În port sună sirenele, copiii încep să alerge pe străzi iar bărbaiții și femeile pornesc la lucru, care cu scutere, care cu rișe-biciclete sau cu autobuzele. Începînd chiar din zori străzile seamănă cu un furnicar. La toate intersecțiile se îngrămădesc vehicule de tot soiul. Agenții de circulație nu au aici nici o putere. Fiecare circulă cum vrea, cum îl taie capul și parchează unde-i convine. Cu toate acestea, nu există aproape de loc accidente de circulație.

Dimineața se lucrează cel mai bine deoarece căldura este încă suportabilă. Mai tîrziu, însă, către prînz, cînd soarele arde nemilos, toți cei ce muncesc au o pauză mai lungă. În schimb lucrează după aceea pînă către seară. După terminarea zilei de

rătăcesc parcă fără țintă. Cerul de deosebit de luminos și continuă să fie apăsător de cald.

În ultimul timp, în capitala Cambodgiei s-au petrecut unele transformări. Pe malul Mekongului a luat ființă un nou cartier cu clădiri înalte și parcuri umbroase. Pe acoperișurile multor case au apărut antene de televiziune, s-a construit un nou bulevard care face legătura cu aeroportul. Substanțiale prefaceri a suferit, de altminteri, întreaga țară. După dobîndirea independenței, Cambodgia, țară agricolă, care cultivă în special orez, porumb, sfeclă de zahăr, tutun etc., și-a propus să creeze și o industrie națională. Și, într-adevăr, în ultimii ani a obținut succese importante în acest sens. Au fost construite fabrici textile, de ciment, de zahăr, rafinării etc., precum și prima uzină pentru asamblarea tractoarelor din peninsula Indochina. În momentul de față, în întreprinderile industriale de stat și în cele mixte (de stat și particulare) lucrează peste 30 000 de muncitori. La Pnom Penh există multe mărfuri cu marca „Fabricat în Cambodgia”. Îmbunătățiri s-au obținut și în agricultură, unde lucrează patru cincimi din cele șase milioane de locuitori ai țării.

V. Borisov

ELVEȚIA

Țara din Alpi

Simpla rostire a cuvîntului Elveția îți evocă marelă peisaje muntoase, creste înzăpezite, pășuni alpine, lacuri splendide, o economie dezvoltată cu o foarte avansată industrie de ceasornice și de aparate de precizie, turbine, delicioase brînzeturi și șocolată, o neutralitate care nu rezervă surprize, bănci încă și mai sigure etc.

Tumultul actualelor evenimente internaționale ne face adesea să uităm de această mică țară din centrul Europei, pe care războaiele pustiitoare o ocolesc sistematic de 150 de ani. Perioadic, însă, aflăm că la Geneva se deschide o nouă conferință internațională, că diplomați din toate colțurile globului își dau întâlnire în orașul așezat pe malul lacului cu același nume. Se pare că ospitalitatea locuitorilor și climatul blînd din Geneva au misiunea să tempereze pasiunile.

Am sosit la Berna în ajunul deschiderii unei sesiuni parlamentare. Am profitat de puținul timp liber pe care l-am avut la dispoziție ca să hoinărim prin bătrînul oraș, să-i explorăm străzile animate, arcele impunătoare, fîntinile arteziene și statuile medievale. Cînd am ajuns în preajma Palatului Federal iluminat feeric, de pe malul povernit al riului Aare, tocmai asfințea soarele. Aici se află reședința guvernului — Consiliul Federal — și a celor două camere ale Adunării Federale: Consiliul Național și Consiliul Statelor.

Dar să facem o scurtă incursiune în trecutul acestui edificiu împodobit cu trei cupole. În 1848, pe vremea cînd era un mic

oraș cu numai 25.000 de locuitori, Berna a devenit capitala Confederației. Mult timp după aceea, însă, ea nu și-a putut instala instituțiile federale în clădiri demne de importanța lor. Abia după patruzeci de ani a început construcția Palatului Federal lucrările durînd paisprezece ani. În schimb s-a ridicat un edificiu solid, construit cu multă grijă și competență. Palatul trebuie să simbolizeze caracterul veșnic al Confederației. Construit exclusiv din materiale existente în țară și bogat împodobit în interior ca și în exterior cu basoreliefuluri și compoziții sculptate, palatul seamănă cu un muzeu. Puțin monoton, dar impozant, pare înălțat ca să dăinuie peste veacuri.

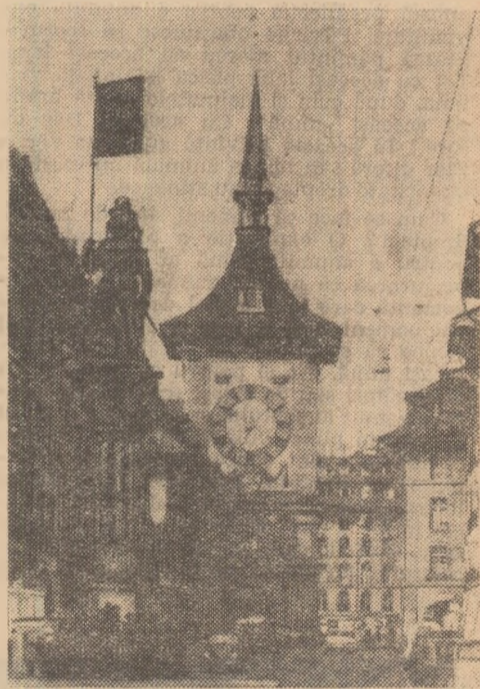
Hemiciclul Consiliului Național este spațios și luminos. În sala construită în amfiteatru se întrunesc cu regularitate cei 200 de deputați ai Camerei și tot aici iau loc, pentru ședințele comune, și cei 44 de membri ai Consiliului Statelor care, pentru adunările lor obișnuite, au o sală proprie. În spatele tribunei se află o frescă care reprezintă lacul Vierwaldstatter, unde se unesc cele trei mari cantioane: Schwyz, Uri și Unterwalden și unde a luat ființă Confederația elvețică. Fresca este încadrată de o statuie a lui Wilhelm Tell, — legendarul erou al independenței — și de o femeie sculptată, care simbolizează libertatea. Chiar elvețienii afirmă că e singura femeie din parlament, sexul slab neavînd aici drept de vot.

Constituția elvețiană, bazată pe independența comunelor și pe suveranitatea cantoanelor, este deseori comparată cu mecanismul unui orologiu care nu poate merge dacă nu e copios lubrifiat cu bunăvoință și conștiință civică. Mecanismul, extrem de complicat și probabil unic în genul lui, are o multitudine de resorturi. Unul este acționat de interesele Confederației, altele, mai slabe, de cele ale cantoanelor care își apără aprig „independența”. Deseori, micile resorturi, departe de a sprijini acțiunile resortului principal, i se opun.

Originea acestei organizări politice trebuie căutată în trecutul îndepărtat. Ce motive i-au determinat pe locuitorii celor trei cantioane forestiere din Alpi: Schwyz, Uri și Unterwalden să inehie, în 1291, o alianță veșnică? De ce alte orașe și comune cu administrație proprie s-au raliat și ele ceva mai tîrziu la această uniune? Pentru că trebuiau să-și apere libertatea împotriva habsburgilor, a regatelor și a imperiilor. Numai unindu-și forțele, micile republici elvețice au putut ține piept inamicului. Așa a luat naștere Confederația.

Cantoanele n-au încercat, însă, să-i determine pe seniorii feudali să renunțe la drepturile și libertățile lor în favoarea puterii centrale. Așa încît ori de cîte ori nu era amenințată din afară, Confederația se dezagrega. Uneori cantoanele se războiau chiar între ele. Numai după marile pagube provocate de armatele lui Napoleon, cantoanele au acceptat consolidarea definitivă a Confederației. Se poate afirma deci că statul federal a fost creat efectiv abia în 1818, după ce cantoanele au renunțat la propriile lor trupe și cînd s-a format o armată sub comandament federal.

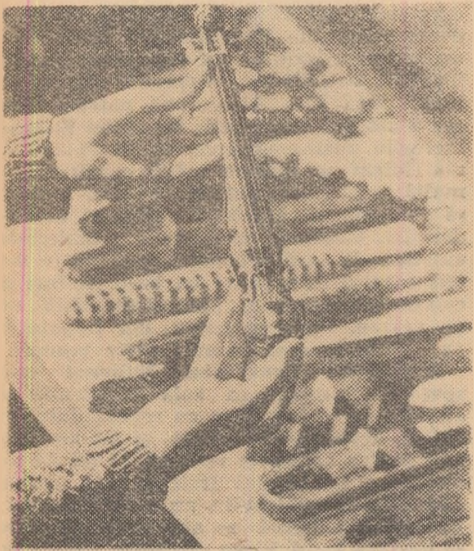
De atunci, în cursul reformelor care au urmat, cantoanele au început să renunțe

La Berna, orașul vechi a cărui construcție a început în 1191 și-a păstrat caracterul medieval. Turnul cu ceas este străjuit de statuia unui urs, emblema orașului.

la anumite drepturi și privilegii. Totuși își păstrează pînă în zilele noastre o oarecare autonomie administrativă, cu parlamente, constituții și guverne proprii. La Geneva, de exemplu, biserica e separată de stat, ceea ce nu se întîmplă în cantonul vecin Vaud. Vacanțele școlare din Züriich nu coincid cu cele din Basel sau Schwyz. Cele opt universități din Elveția intră în competența cantoanelor și fiecare își are tradițiile ei.

Serghei Zikov

Alături de o veche ghitară ornată cu plăci de fildeș, de un corn de faianță în chip de pasăre exotică, cu o vechime de 300 de ani, de multe tromboane, tobe, flaute, Muzeul de Instrumente Musicale din Leningrad posedă o colecție de violi vechi și noi, printre care și această vioară de buzunar din secolul XVII.

SE PRESUPUNE ...

De ce mîna dreaptă?

Personajele din picturile murale ale Egiptului antic țin toporul, sabia sau mîncarea în mîna dreaptă. Cu aceeași mîna vechii arcași chinezi întind coarda arcului. Pînă și în desenele rupestre din epoca de piatră oamenii sînt înfățișați acționînd cu dreapta.

Stînga era în dizgrație. În scrierile medievale era supranumită „lenoșă”. Marco Polo povestește că locuitorii Italiei foloseau mîna stîngă pentru cele mai murdare treburi. Un personaj al lui Ibsen spune: „I-am implîntat sabia în piept cu mîna stîngă”. „Da, da, incuviințază interlocutoarea lui, dreapta e prea nobilă pentru treaba asta”.

Purtate în mîna dreaptă greutatea par mai ușoare. Ea e mai îndemînică și, după cum atestă aparatele imparțiale, se mișcă mai repede. Măsurătorile făcute fie și cu cea mai banală riglă arată că mîna dreaptă e mai lungă decît stînga cu aproximativ un centimetru.

De unde preferința omenirii pentru mîna dreaptă?

De la bun început se impune o precizare: omul nu e singura ființă care manifestă predilecție pentru o anumită extremitate. Păsările obișnuiesc să scormonească pămîntul mereu cu aceeași labă. Tot cu aceeași labă pisica își înhață victima, după cum și maimuțele apucă hrana cu aceeași „mîna”. Cu aceeași. Dar cu care? În această privință gusturile vietăților diferă; în lumea animală nu există o majoritate dreapta sau stînga.

Cum se face că oamenii sînt, de regulă, dreptaci? O explicație a preferinței lor pentru o anumită mîna ar putea fi importanța care labă e mai dezvoltată. Pentru oameni însă a fost și este mult mai comod să se folosească absolut toți de aceeași mîna. Fie și pentru că într-o ceată de vinători sau de ostași schimbarea locului obișnuit al scutului și sulfei ar fi putut deveni un punct vulnerabil. Fie și pentru că uneltele sînt concepute spre a fi mișcate cu dreapta. Dar, din nou, de ce tocmai dreapta? Fenomenul a fost explicat în fel și chip. Chiar și prin așa-numita forță Coriolis care, în virtutea rotației Pămîntului, face ca în emisfera nordică apele

fluviilor să surseze malul drept, iar în emisfera sudică pe cel stîng. S-a invocat și faptul că la dreptaci emisfera cerebrală stîngă e mai bine dezvoltată. În acest caz se naște, însă, o altă întrebare: de ce e mai mare tocmai emisfera stîngă?

La unele specii de animale sălbatice jumătatea dreaptă a corpului e mai mare, oasele și musculatura ei sînt mai bine dezvoltate. Dacă aceste însușiri se transmit, nu cumva printre ascendenții noștri îndepărtați s-a nimerit ca numărul mînușlor drepte să precumpănească?

O singură certitudine s-a întrezărit în acest belșug de probabilități: dilema „a fi sau a nu fi” stingaci se rezolvă în stadiul embrionar. Ultimul cuvînt îl va avea deci, embriologia.

V. Kolosenkov

CA DOUA PICĂTURI DE APA

Clubul gemenilor...

...a luat ființă recent la Moscova. Numeroși gemeni moscoviți dispun acum de un sediu oficial într-o cafenea care devine o dată pe lună locul lor de adunare. În locul unei dări de seamă încărcată de date statistice, gemenii moscoviți vin aici să asculte diferite pătani curioase din viața și activitatea... confrăților lor. Printre membrii acestui original club moscovit se află gemenii Ghenea și Kolea Klevțov. Într-o zi, Ghenea s-a dus la frizer să se radă; după ce s-a ridicat de pe scaun, s-a așezat fratele său. Frizerul a holbat ochii inspăimîntat: de cînd lucra el nu mai văzuse un client a cărui barbă să crească în numai un minut după ce fusese ras.

Serghei și Leonid Kuzmin, alți doi gemeni ce seamănă ca două picături de apă, lucrează în aceeași întreprindere, dar în secții diferite. Într-o zi ei s-au hotărît să schimbe locurile de muncă. Au lucrat astfel — unul în locul celuilalt — timp de trei zile, dar nimeni nu și-a dat seama de aceasta.

REABILITAREA TUTUNULUI

Să fumăm... invers

De data aceasta, în atenția medicilor s-au aflat locuitorii unor insule din marea Caraibilor. Preocupată de mult dezbătută problemă a legăturii dintre fumat și cancerul pulmonar, cercetările medicilor au avut un rezultat neașteptat.

În această parte a globului fumătorii obișnuiesc să țină în gură capătul aprins al țigării. În loc, deci, să tragă fumul în piept, îl expiră. Particularitatea în sine e interesantă, dar mai interesant e faptul că la această categorie de fumători nu s-a înregistrat nici un caz de cancer pulmonar. Chiar și printre acei care au fumat astfel pînă la adînci bătrîneți. Mai mult, toți acești fumători și-au păstrat dinții intacti și n-au fost bolnavi niciodată.

Oamenii de știință bănuiesc că tutunul conține o substanță care împiedică distrugerea dinților. Dacă bănuiala se va adevăra ne putem aștepta ca pe viitor în compoziția pastei de dinți să se introducă o anumită cantitate de tutun. De asemenea, își dau cu părerea specialiștii, n-ar fi exclus ca temperatura de 700—800 de grade, pe care țigara aprinsă o creează în cavitatea bucală, să ucidă eventualii viruși ai cancerului.

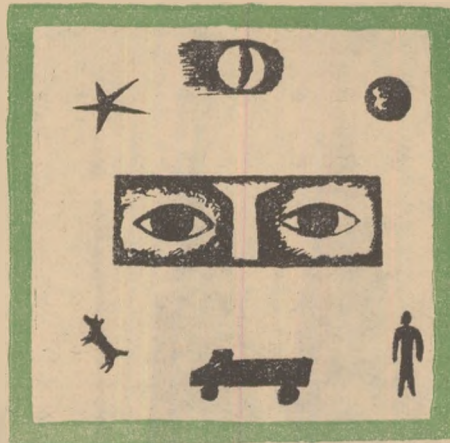
Faptul rămîne fapt și ar trebui să dea fumătorilor de gînd...

(Din „Tehnika-molodioji“)

OCHII ȘI URECHILE NOASTRE

Imponderabilitate în loc de ochelari

Întors pe Pămînt, un explorator cosmic a declarat că a reușit să distingă, prin hubloul cosmonavei, un autocamion înaintînd pe șosea. Afirmația părea neverosimilă, știut fiind că posibilitatea de percepție a

ochiului nu depășește un minut de arc de cerc. Cu alte cuvinte cosmonautul nu putea să distingă obiecte cu dimensiuni mai mici de 200 de metri. „Vedenia” cosmonautului a fost decretată, în consecință, iluzie optică provocată de starea de imponderabilitate.

Dar iată că după un zbor similar un alt cosmonaut a văzut și mai multe lucruri pe care, de fapt, n-ar fi trebuit să le vadă: printre ele cîteva bărci cu motor pe un lac.

Pentru a împăca teoria cu practica, specialiștii au hotărît să întreprindă o serie de experiențe. De exemplu: prin apăsarea unui buton, douăzeci de oameni, aduși în stare de imponderabilitate trebuiau să semnaleze apariția și dispariția unei pete luminoase care juca pe un fond și el luminos. Rezultatul a fost revelator. În stare de imponderabilitate ochiul e capabil să distingă sensibil mai bine decît în stare obișnuită. Și aceasta, explică fiziologii, datorită faptului că obișnuita vibrație a retinei — alif de necesară văzului — se produce în condiții optime cînd nu e influențată de forța de gravitație.

Și palma poate auzi

Nu numai urechea noastră percepe sunetele din jur, ci și alte părți ale corpului: virfurile degetelor, palma, genunchiul, cotul. În definitiv, centrelor auditive ale creierului le e indiferent cine le trans-

mite semnalele. Să ne amintim de Beethoven care, surd fiind, asculta muzica cu ajutorul unui baston, lipit cu un capăt de pian, iar cu celălalt de pieptul lui.

Folosind această particularitate nu s-ar putea oare veni în ajutorul celor cu tulburări de auz? Cunoscutul cercetător Guberina răspunde afirmativ. Dar pentru ca palma, de exemplu, să îndeplinească rolul urechii, ea trebuie să perceapă întreaga gamă de frecvențe acustice accesibile urechii. Porțiunile de piele sensibile la vibrațiile acustice nu pot însă să „audă” decît sunetele cu o vibrație de aproximativ 2 000 de hertzi. Și atunci, afirmă Guberina, palma trebuie învățată să distingă toate sunetele. În acest scop savantul a inventat un aparat special, vibratorul „Suvaj”.

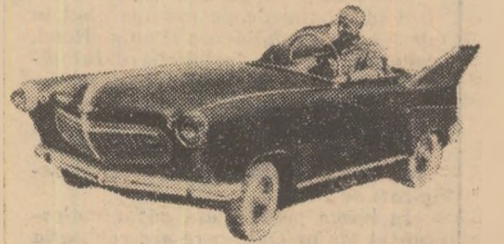
Noul aparat a redat auzul multor bolnavi. În clinica profesorului Guberina vizitatorii pot asista la următoarea scenă: un bolnav căruia nici un aparat nu i-a putut fi de folos ține în mîna vibratorul „Suvaj”, legat printr-un fir de un microfon aflat în altă cameră; cineva vorbește foarte încet la microfon, iar la celălalt capăt al firului bolnavul „aude” ce i se spune. Aude cu palma!

PE DRUMURILE SIBERIEI

Automobilul de carton

Dacă asociația de cuvinte vă miră, subliniem că e vorba de cel mai autentic carton. Din acest „material de construcție” tehnicianul D. Domanski, din satul siberian Kliucevoi, a executat caroseria

mașinii, folosind ca materiale auxiliare cleiul de eazeină, chitul și emailul. Automobilul, botezat de constructorul lui „Strela” („Săgeata”), are două locuri și o viteză maximă de 100 de kilometri pe oră.

O MIE DE ÎNTREBĂRI

Talentul poate fi măsurat

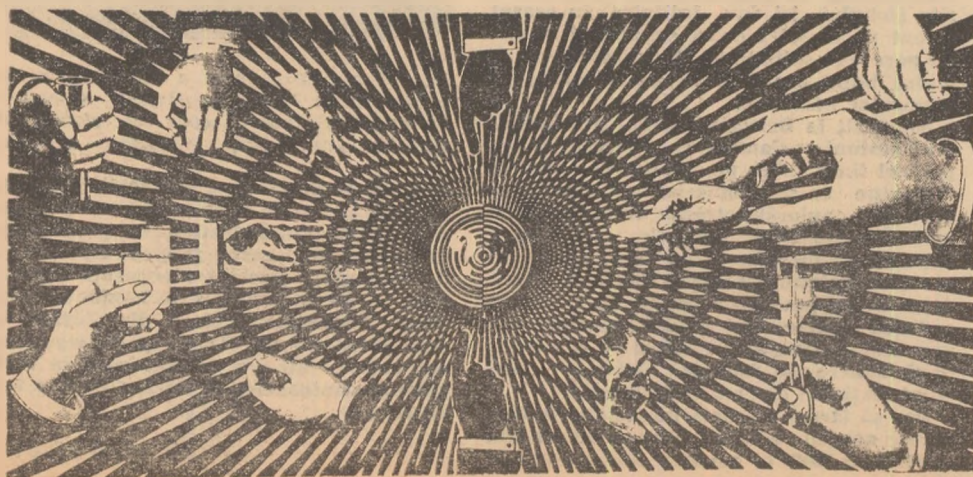
Există mijloace obiective pentru a aprecia talentul? S-ar părea că da, cel puțin dacă judecăm după ancheta întreprinsă de un grup de psihologi americani.

Ei și-au început cercetările în 1962, incluzînd în experiență un număr de 1 400 de ingineri și oameni de știință. Chestionarele completate de aceștia cuprindeau peste 1 000 de întrebări dintre cele mai variate dar, de regulă, fără legătură directă cu activitatea profesională a celor anchetați. Pe psihologi i-au interesat în primul rînd modul lor de viață, copilăria și adolescența, relațiile cu părinții, viața de familie, cercul de interese, numărul de articole tehnice citite într-un an, părerea lor personală despre situația internațională și cea internă a țării.

Doctorul Taylor, unul din inițiatorii anchetei, a motivat orientarea ei prin faptul că aspectele creatoare ale personalității umane se formează în copilărie și în adolescență, precum și în stadiul inițial al activității independente.

Recent, după un studiu aprofundat al anchetelor, organizatorii au ajuns la două concluzii. Prima se referă la întrebările propriu-zise; multe din ele fiind considerate inutile, au fost reținute numai 300. A doua privește răspunsurile, care n-au fost încă date publicității, dar care au permis anchetatorilor să proclame însușirile obligatorii ale personalității creatoare. Iată-le: o excelență pregătire profesională, înclinație spre așa-numitele distracții intelectuale (în legătură cu acest amănunt, o simplă constatare: nici unul din cei chestionați nu s-a declarat amator de spectacole sportive), concepții neinfluențate de părerile superiorilor sau ale opiniei publice, pasiune pentru profesia aleasă, în sfîrșit, credința într-un ideal și convingerea că acest ideal e realizabil.

E. Levașov

Poșta redacției

M.N.A. — Brașov. V-am satisfăcut dorința publicând articolul „350 profesori și medici despre hipnoză”. Nu avem adresele pe care le solicitați.

STAN I. BĂDIȚĂ — comuna Ionești, raion Găești: În problema care vă preocupă, vă sfătuim să vă adresați Direcției regionale C.F.R. care vă va da toate lămuririle necesare.

IOAN PANTELESCU — Vatra Dornei: Defecțiunile în difuzare pe care ni le semnalati se datoresc oficiului poștal local. Propunerea pe care o faceți merită să fie luată în considerare. Temele pe care ni le indicați nu se încadrează în profilul revistei noastre.

Ing. A. VLAD — București: Avem în vedere un material referitor la consecințele „spectaculoase” ale teoriei relativității.

OLGUȚA DIRDĂRĂ — comuna Negreș, Iași: Vom ține seamă de sugestiile dv. Regretăm, dar nu vă putem expedia numerele lipsă deoarece sînt epuizate.

Ing. SIMON FACKNER — Timișoara: Articolul dv. este interesant, dar nu se încadrează în profilul revistei noastre.

PETRU GHEORGHITĂ — comuna Săveni, regiunea Suceava: Vă mulțumim pentru caldele dv. aprecieri. În ce privește adresa fabricii de motociclete, scrieți pe adresa: Uzina de motociclete, Ijevsk, R.S.S.A. Udmurtă, U.R.S.S.

HEINRICH MALACSEK — Oțelul Roșu, regiunea Banat: Referitor la solicitarea dv., vă recomandăm să vă adresați Secției de prevederi sociale de pe lângă Sfatul Popular din localitatea în care domiciliați.

Ing. CONSTANTIN CROITORU — Salina Slănic, regiunea Ploiești: Regretăm că nu vă putem satisface rugămintea, întrucît materialul pe care ni-l propuneți nu intră în preocupările revistei noastre.

IOSIF CSETE — Turda, regiunea Cluj: Ne bucurăm de aprecierile dv. în legătură cu forma și conținutul revistei noastre. Numărul pe care-l solicitați e epuizat, așa că nu vă putem satisface rugămintea. V-am înapoiat pagina de revistă.

ALEXANDRU CRISTESCU — București: Vom publica într-unul din numerele viitoare materiale în legătură cu actorii de film care vă interesează. Ne vom mai gândi la propunerea pe care ne-o faceți.

CONSTANTIN ASOFIEI — comuna Podul Iloaiei, regiunea Iași: Regretăm,

dar nu avem posibilitatea să vă procurăm prospectele solicitate.

VICTOR PALAMARU — comuna Drăgoești, regiunea Suceava: Sugestiile dv. sînt interesante. Pe măsură ce vom dispune de material, vă vom satisface dorințele. O informație aducînd lucruri noi despre Ermitaj am publicat într-unul din numerele din anul acesta ale revistei. Și, pentru că vă interesează personalitatea lui Napoleon, vă recomandăm studiul istoricului sovietic E. Tarle.

PAVEL C. MOTEA — Craiova: Vă mulțumim pentru aprecierile pe care le faceți asupra revistei noastre. Marietta Șaghinian este o cunoscută și talentată scriitoare sovietică. Unele din cărțile ei au fost traduse și la noi. În ce privește ultima dv. dorință, regretăm, dar nu o putem satisface.

GH. STAN — Deva, regiunea Hunedoara: Dacă cercetați colecția revistei, veți putea constata că au fost publicate suficiente materiale tratînd despre problemele astronomiei. Vom continua și în viitor. Crucea Sudului este o constelație vizibilă în emisfera australă, situată la sudul constelației Centaurul. Pentru celelalte amănunte vă sfătuim să vă adresați, în scris, Observatorului astronomic popular din București, Bd. Ana Ipătescu nr. 21.

ARON BOBORA — comuna Toplița, regiunea Hunedoara: Ne bucurăm de aprecierile dv. Despre naufragiul vaporului „Titanic” am publicat un ciclu de articole în primele numere ale revistei pe anul 1964. Vom ține seama de sugestiile făcute.

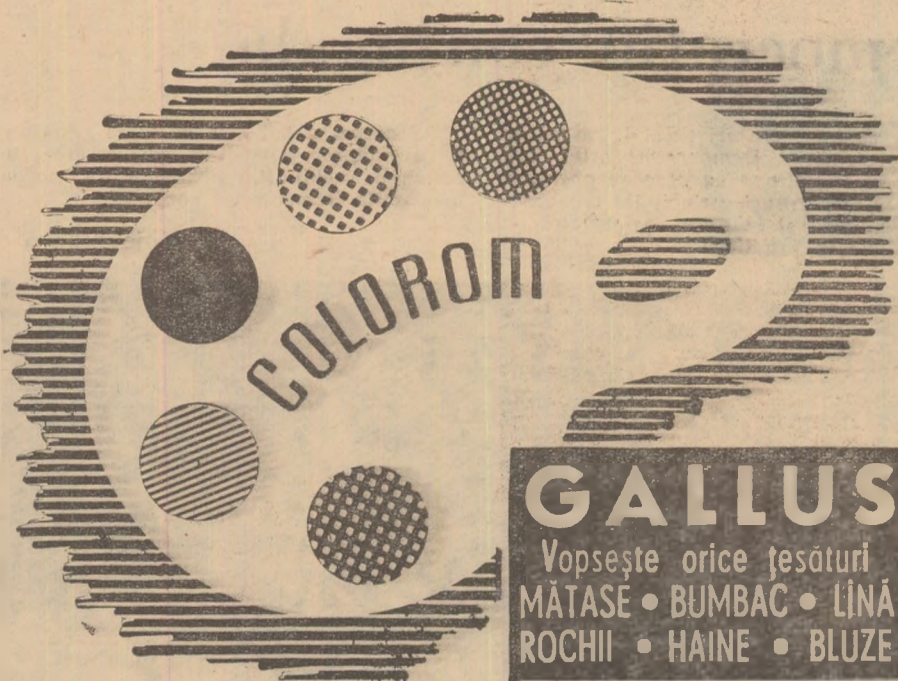
I. CHIVA — Rohia: Navele cosmice nu s-au ridicat încă la o asemenea altitudine încît Pămîntul să poată fi înregistrat în întregime pe pelicula fotografică ca un glob. Fotografii realizate pînă acum prezintă doar curbura foarte accentuată a unei părți, destul de mari, a „orizontului” terestru.

IOAN BENEDIC — comuna Suplac, regiunea Mureș-Autonomă Maghiară: Vom ține seamă de sugestiile dv. în măsura posibilităților.

CRISTIAN POPOVICI — Sibiu: Am continuat să publicăm și vom mai publica materiale referitoare la culturism. Extensoarele sînt foarte potrivite pentru asemenea exerciții. De asemenea halterele.

NICOLAE BRAUER — Galați și ANDREI DUFALC — București: Regretăm, dar numerele din revistă solicitate sînt epuizate.

AUREL DUHAR — comuna Stîngăcea, regiunea Oțtenia: Nu dispunem de adresele solicitate de dv.

Cooperativa ELECTRO-BOBINAJUL

București, str. Ghiocei nr. 20, raionul 1 Mai

— Telefon 11.46.80, 11.46.88, 12.35.94, —

— fabrică și livrează, fără repartiție,
următoarele produse electrotehnice:

- electromotoare monofazice și trifazice pînă la 0,55 kW.
- electromotoare 120 V și 220 V. 70 W pentru mașini de cusut
- polizoare monofazice și trifazice cu două capete.
- ventilatoare axiale 120 V și 220 V. diametrul paletelor 300 mm.
- transformatori pînă la 50 KVA.
- transformatori pentru reclame luminoase cu neon.
- balasturi de 40 W. 250 W. și 400 W-220 V.
- injectoare monofazice și trifazice pentru combustibil lichid.
- corpuri de iluminat pentru tuburi fluorescente, becuri cu mercur etc., de toate tipurile, etanșe, neetanșe etc. — pentru iluminatul public, iluminatul încăperilor de lucru etc.
- sonerii polarizate de alarmă (tip P.C. 7) 220 V.c.a.
- releu de tensiune accidentală pentru prevenirea accidentelor electrice la mașini-unelte.
- regulator de tensiune 24 V—30 W și 1200 W.
- electromagnet avans rapid 25 kg. 30 mm cursa.
- declanșator final basculant 6 A. 500 V.
- întrerupător comandă distanță.
- ciocane electrice pentru lipit, 120 V și 220 V. 80 W.
- rezistențe pentru ciocane de lipit (120 V și 220 V 80 W — piese de schimb).
- hupe de semnalizare.
- plăci și perii din cărbune și bronz grafitat.
- antene de cameră.
- bobine audion.
- condensatori variabili.

În ateliere specializate se rebobinează, transformă și verifică electromotoare, alternatoare, transformatori, aparataj auto, dinamuri, releu, reostate de pornire și excitație, automate, de protecție etc.

În atelierul de turnătorie se execută lucrări de turnătorie din aluminiu și bronz.

În atelierul de reisolări se reizează conductori electrici cu bumbac.

Nectarul de fructe păstrează conținutul de vitamine și aroma fructelor proaspete.

NECTAR DE FRUCTE

GUTUI, CAISE, PIERSICI

Pentru
CONFECȚII
CEREȚI
ȚESĂTURILE
DE

MĂTASE ȘI RELON

PRODUSE DE

Mătasea Rosie

CISNĂDIE

Democrație conjugală

Poate că unor cititori titlul le va părea prea pretentios. Democrația este, vor obiecta ei, o noțiune cu care se operează în alte sfere. Totuși, principiile democratice se aplică și în existența noastră de toate zilele în familie.

De aceea, dragi soți și soții, respectați-vă reciproc, simțiți-vă răspunzători de fericirea celuilalt, pentru a nu încălca principiile democrației conjugale.

I. Kojevnikova

El și ea...

Viața conjugală comportă o multitudine de probleme care, evident, nu pot fi elucidate nici în cuprinsul unui singur articol, nici într-un șir întreg de articole. De aceea nu vom încerca să o facem, ci ne vom opri doar la un aspect major: acela al responsabilității reciproce a soților, al democrației conjugale, înțelegând ca recunoașterea și respectarea personalității celuilalt.

Doi oameni se unesc. Fiecare a avut viața lui, problemele lui, cercul lui de interese. De aici înainte ele se vor împleti. Dar această împletire cere foarte mult tact. Nu trebuie ca unul să-și impună exclusiv și cu brutalitate preferințele lui, desființându-le pe ale partenerului.

Apoi, pentru viața în doi mai e important și un alt aspect. Oamenii au caractere diferite. Unii sînt mai puternici, mai inteligenți, mai bogați sufletește. Sentimentul responsabilității, forța dragostei constă tocmai în dăruirea a tot ce are fiecare mai bun, pentru ca celălalt să nu fie lipsit de ceea ce e mare și adevărat.

Sau se întimplă și altfel. Înainte de căsătorie ambii parteneri erau personalități libere, puternice și interesante. Dar după ce începe conviețuirea sub același acoperiș, unul dintre ei se ofilește, se estompează, se împrăstie în preocupări mărunte, neînsemnate. Și nu mai avem de-a face cu o personalitate, ci doar cu o palidă copie a celuiilalt, care s-a dovedit mai puternic. Iar pe cel puternic încetează să-l intereseze propria-i imagine, și încă stearsă, și începe să se poarte față de ea cu o indiferență disprețuitoare.

Admirabila carte „Micul prinț” a scriitorului francez Antoine de Saint-Exupéry este, printre altele, un imn al responsabilității oamenilor. A fi om — spune Saint-Exupéry — înseamnă a răspunde de soarta cuiva.

Responsabilitatea stă și la baza relațiilor dintre doi oameni care se iubesc. Când unul simte această răspundere față de celălalt, când nu-l lasă indiferent destinul celui care împarte viața cu el, împarte bucuriile și necazurile, atunci egoismul, simțul proprietății nu-și află loc. Gîndiți-vă cit e de important ca un soț să înțeleagă că soția muncește mai mult, că în afară de slujbă mai are pe cap treburile atât de numeroase și de sîcîitoare ale gospodăriei și să-i respecte această muncă în plus, să caute să i-o ușureze, să-i acorde „dreptul” de a obosea, de a se enerva. Sîntem oameni, nu îngeri, dar neînțelegerile pot fi astfel depășite mai ușor și nu lasă urme care uneori se dovedesc ireparabile.

Dragostea adevărată se hrănește din ajutor reciproc, din încredere reciprocă, din îmbogățire reciprocă. O astfel de familie este trainică, într-o astfel de familie copiii învață respectul, bunătatea, cinstea în lucruri mari și mici.

Și dimpotrivă, cînd simțul de răspundere și înțelegerea lipsesc, cînd unul violcăză drepturile celuilalt, el devine nu un tovarăș de viață, ci un tiran, un proprietar care omoară personalitatea partenerului și-i calcă în picioare demnitatea de om.

Mimetismul culorilor

MODĂ

Moda este cameleonică. Ea se armonizează cu natura imitîndu-i culorile. În primăvara aceasta, de exemplu, se poartă culori pastelate, care preiau și prelungesc miracolul aromatic al copacilor în floare și culori vii care sugerează trezirea lumii vegetale. Noutatea acestui sezon este combinația de tonuri reci și calde, de albastru complex cu alb sau verde, de alb cu galben, de gri-verde cu roz.

De reținut: se acordă o mare atenție structurii țesăturilor — tipul etamină, buclul mărunt, fire în relief. Nu sînt neglijate nici țesăturile subțiri, mătusoase, cu suprafața mată și strălucitoare.

Pentru sezonul de primăvară silueta aproape că nu s-a schimbat. Se poartă în continuare linia semicîmbrită, dreaptă și

Ansamblu de primăvară în tonuri pastel

silueta cu corsajul lejer și fustă largă spre poale.

Linia umerilor s-a lătit ușor, talia este marcată la locul ei sau puțin mai jos prin croială sau detalii decorative. Fusta, care învinge bine șoldurile, se lărgește spre poale oprindu-se la genunchi, acoperindu-i pe jumătate sau în întregime, în funcție de vîrstă, de gusturi și de... avantaj sau dezavantaj... Croiala fustei este și ea variată: dreaptă, cloș, în cute mici sau mari. În ansamblu, îmbrăcămintea acestei

primăveri are o formă ușoară, plastică, linii simple, suple și volum redus.

În ce privește accesoriile, se poartă pălăriile (cu boruri mari și mici, berete, toci), cordoane late și înguste, de piele sau din materialul rochiei sau laiorului; poșetele dreptunghiulare sau patrlate; se poartă mult garniturile.

Să nu uităm nici pantofii. Cei de purtare au tocul mai jos și mai lat, asigurînd un mers comod. Dar pantofii eleganți și-au păstrat tocul subțire.

I. Teleghina

DISCIPLINA TRUPULUI

Relaxarea

Așa cum am anunțat în numărul 14, publicăm azi ultima parte a articolului „De la vorbe la fapte”, semnat de V. Zațiorski și A. Kulakov, privitoare la relaxarea de seară.

Telul pe care îl urmăriți este să vă calmați și să vă relaxați. Descălțați-vă și rămițe în picioarele goale. Toată ziua ați stat cu pantofii, picioarele n-au putut respira. Să știți că pînă și cea mai corectă încălțăminte stînjenește oarecum circulația singelui. În afară de asta, fiecare cunoaște, probabil, senzația plăcută care se ivește cînd picioarele se deslînd și se odihnesc după o zi de muncă. Imbrîcați o pijama lejeră, ca să nu vă stîngherească mișcările și începeți exercitiile pe care vi le recomandăm.

Primul exercițiu: Plimbați-vă, desculți prin cameră, stringînd și desfîcînd degetele picioarelor. Al doilea: așezați-vă în

folotiu, ridicați miinile, scuturați palmele deasupra capului și lăsați-le lejer în jos. Al treilea: șezînd în folotiu pe o latură a lui și lăsînd picioarele să atîrne liber, aplecați-vă peste brațul celălalt al folotului și lăsați miinile în jos cu o mișcare perfect relaxată. Al patrulea: ridicați picioarele spre piept și lăsați-le ușor în jos. Al cincilea: inspirați încet și adînc, umflîndu-vă treptat burta (așa cum se umflă o minge) apoi expirați repede (de parcă mîncea ar fi fost străpunsă cu un cui). Al șaselea: plimbați-vă iar prin cameră cu picioarele goale. Al șaptelea: aplecați-vă ușor în față și pendulați brațele relaxate. Al optulea: rezemați-vă de colțul mesei și ridicați genunchii spre piept cu laba înăuntru. Al nouălea: puneți palmele în șold, cu degetul mare înainte (ca în dansurile spaniole) și mergeți liniștit, în pas egal, alternînd respirația pe nas și pe gură. Al zecelea: în aceeași poziție rotiți bazinul. Al unsprezecelea: așezați-vă în folotiu, relaxați la maximum, lăsați-vă pe spătar întinzînd picioarele, cu brațele relaxate atîrnînd în jos și închideți ochii, concentrîndu-vă atenția asupra respirației. După aceea încercați să vă autosugestionați în felul următor:

„Mîna mea dreaptă e mai grea, mîna mea stîngă e mai grea”. Același lucru despre picioare. Și, în sfîrșit, încercați să vă autosugestionați că vă simțiți ușor și absolut liberi.

În încheiere, plimbați-vă încă o dată desculți prin cameră. E bine să vă obișnuiți să vă spălați cu apă rece pe picioare. Astfel vă căliți împotriva răcelii.

Și acum, pînă la culcare v-au mai rămas încă 40—50 de minute. Rezervați acest timp odihnei dimineața somnului.

V. Zațiorski
A. Kulakov

SPORT

Despre Nike, Pickles și mister Mears

Adică despre „Zeita de aur”, răsplată supremă a campionatului mondial de fotbal, despre răpirea și găsirea ei, despre găsitor și alte amănunte.

Asupra primei părți nu voi insista. Se

știe cum a fost răpită și cum a fost găsită — de cinele Pickles — Nike cea cu aripi de aur, cum Scotland Yard-ul a invitat apoi pe reporterii ai mai tuturor ziarelor și agențiilor de presă din lume ca să o vadă.

Se părea că după această vizionare publică se putea pune punct poveștii cu răpirea și găsirea cupei. Dar povestea are o continuare foarte instructivă, căreia îi poate servi ca epigraf aria lui Mefisto, în care diavolul cîntă cu cinică satisfacție că oamenii pier din cauza metalului. A metalului nobil, bineînțeles.

După cum se știe, găsitorului cupei îi fusese promis un mare premiu în bani, mai precis în valoare de 6100 lire sterline. Fericitul Corbett, stăpînul lui Pickles, se și apucase să facă planuri cu nevastă, planuri în care intrau cumpărarea unei case și a unui automobil și o călătorie în străinătate. De asemenea, anunșase că după ce va primi banii îl va hrăni pe Pickles numai cu iere timp de o săptămînă.

Dar planurile lui s-au vădit mai greu de realizat. Respectabilele organizații sportive și nu mai puțin respectabilele persoane particulare care, dornice să spele rușinea furtului s-au grăbit să ofere premiul, ard acum de dorință la fel de mare de a-și păstra banii. Unele refuză pur și simplu să-i plătească, altele pun tot felul de condiții. Pe Corbett îl pîndește primejdia unui proces. Mai mult, s-a trezit că are un concurent foarte puternic. Acest concurent este mister Mears, președintele Asociației britanice de fotbal în persoană!

Zilele trecute mister Mears a organizat o conferință de presă improvisată, pe treptele luxoașii sale vile (vrem să precizăm în paranteză că domnul Mears conduce nu numai Asociația britanică de fotbal, ci este și proprietarul clubului „Chelsea”). Iată ce ne-a declarat Mears:

— Pretind un premiu de numai 4 000 de lire sterline. Îl merit, deoarece fără ajutorul meu poliția nu l-ar fi prins pe hoț, iar cățelul și stăpînul lui n-ar fi găsit cupa. Cine a primit serisoarea cu bucașica de aur? Eu! Cui i-a telefonat hoțul ca să-și spună pretențiile? Mie! La cine au stat detectivii ziua și noaptea ca să-i dea de urmă? La mine! S-au folosit chiar de mașina mea! Cîț privește pe Corbett, după ce voi primi premiul poate că am să-i dau și lui o parte — și-a sfîrșit domnul Mears tirada pe o notă de mîrinimie.

— Bine, dar ceea ce ați făcut dumneavoastră nu depășește cadrul comportării oricărui om cinstit, obligat să anunțe autoritățile despre tot ce știe. Pe de altă parte, ca președinte al asociației de fotbal sînteți chiar răspunzător pentru ușurința cu care a fost expusă cupa.

Dar întreprinzătoare noastră gazdă era, se vede, pregătită pentru orice situație.

— Am o dovadă care îmi stabilește pe deplin nevinovăția. Din fericire am păstrat serisoarea de la președintele F.I.F.A., sir Stanley Rouse, în care propune să expunem cupa la expoziția de timbre de la Westminster. Așa că n-am nici o vină.

Atitudinea lui Mears a șocat opinia publică sportivă engleză, care abia își revenise după incidentul cu Nike. „Daily Express” a consacrat acestei afaceri un articol de fond, intitulat: „Renunță, Joe Mears!”

Iubitorii fotbalului își dăruiesc în schimb simpatia lui Pickles, care a renunțat modest la premiu. El n-a învrednicit nici măcar cu o privire porția de iere care i s-a oferit, preferînd banalele oase. Modestia cățelului a fost răsplătită însușit. Pickles a devenit aproape un erou național. Ziarele sînt pline de fotografiile și desenele lui, iar o companie cinematografică britanică a încheiat cu el un contract. Pickles va juca într-un film alături de celebrul actor Lawrence Harvey.

Accasta este povestea tragicomică despre Nike, Pickles și mister Mears — o zeită, un cățel și un rival al acestuia.

M. Sturua

Londra, aprilie.

